Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 543 — ՇԱԲԱԹ 23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1885 (Ն. Տ.) 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1885 — 25 ՄՈՒՀԱՐԻՄ 1303

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	գահեկան	արծաթ	200
» »	Վեցամսեայ	»	»	100
» »	Եռամսեայ	»	»	50
Դուռառաց	»	եւ տեղական		
Թղթատարով՝	տարեկան		»	240
Դուռառաց համար	եւ տեղական			
Թղթատարով	վեցամսեայ		»	120
Օտար երկիրներ,	տարեկան	ֆրանկ		56
» »	վեցամսեայ	»		28

Դուռս զրկուած յրագրաց համար Ֆրանկ մը ֆր. Ցնծրենութեան վրայ է։ Խմբագրութեանս զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ԻՍԴԵՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
Գալաթիա-Բեան Չեռամէ, Գալաթէյ, Տէյիրմէն-խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԽՆԴԻՐ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԿԱՄ ՄԵՐԺՄԱՆ
ՄԱԿԱՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅՆ ԱՌԱՋԻԿԱՅ ՈՒՐԲԱԹ ԱՒՈՒՐ ՆԻՍՏԸ

Ազգային Ժողովը առաջիկայ ուրբաթ պիտի լսէ իւր Ցանձնաժողովոյն մեծամասնութեան եզրակացութիւնը Վեհաշնորհ Մակար Սրբազանի կաթողիկոսութեան նկատմամբ, և անոր հակառակ փոքրամասնութեան եզրակացութիւնն, և խնդիրը պիտի վճռէ իւր մեծամասնութեան քուէով, քանի որ դժբախտապէս կ'երեւի թէ Ազգ. Ժողովը չպիտի կրնայ միաձայնութեամբ որոշումմը տալ այս մասին։

Այս խնդրոյ վրայ մեր կարծիքը, զոր յայտնեցինք առաջին օրէն, է նոյն կարծիքը զոր յայտնեցինք արտայայտեցին Կրօնական և Քաղաքական Ժողովներն, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն և ի վերջոյ Կաթողիկոսական Ցանձնաժողովոյն անդամց երեք չորրորդէն բաղկացեալ մեծամասնութիւնն։

Օգոստ. 3ի Ի-դ-ին երեւման առթիւ մեր հրատարակած առաջին խ�բագրականաւ գժգոհութիւն յայտնեցինք Մակար Կաթողիկոսին անակնկալ հաստատման համար, և խնդրոյն զանազան մասանց քննութեան նուիրեալ կարգ մը խմբագրականներու մէջ, կշռելով մերժման և ընդունելութեան հաւանական արդիւնքներն, յայտնեցինք մեր համոզումը թէ, Մակար Սրբազանի կաթողիկոսութիւնն իբրեւ բացառիկ պարագայից ծնունդ ընդունելի իբրեւ բացառութիւն՝ նուազագոյն անպատեհութիւն մ'էր քան զանպայման մերժումը։

Նոյն միջոցին խնդիրն Ազգ. Ժողովոյն առջեւ ելնելով, պատշաճ դատուեցաւ խնդրոյն ամեն կողմերն հիմնապէս քննելու համար Ցանձնաժողով մը կարգել։ Այս Ցանձնաժողով արտասովոր փութաջանութեամբ զբաղեցաւ իրեն յանձնուած խնդրով։ Մեք յարգելինք Ցանձնաժողովոյն աշխատանաց վրայ լռութիւն պահելու փափաքն, և խմբագրական խորհրդածութիւնները դադրեցուցինք։ Բայց մեր էջերը բաց պահեցինք ի նպաստ և ընդդէմ գրուած լուրջ յօդուածներուն, որոց մէջ կաթողիկոսական խնդրոյն անցեալն ու ներկայն երկարօրէն ուսումնասիրուեցան, և շատ մը էական կէտեր ու հիմնական սկզբունքներ պէտք եղածին պէս լուսաւորուեցան։

Թէ այս փիճարանական յօդուածներն և թէ ուրիշ ազգային թերթերու մէջ անընդհատ հրատարակուած յօդուածները կարդալէ, նաև Ցանձնաժողովոյն աշխատութեանց ընդհանուր ուղղութեան և եզրակացութեանց տեղեկանալէ, և ի վերջոյ, մեր գաւառացի և Կ. Պոլսեցի ազգայնոց թէ՛ եկեղեցական և թէ՛ աշխարհական դասերուն կարծեաց և մեր Ռուսիայի ազգայնոց ծանրախոհ և լրջամիտ մասին տեսութեանց աւելի հիմնապէս ծանօթանալէ յետոյ, հաստատուած ենք մեր համոզման վրայ թէ, խոհեմութիւն և ազգասիրութիւն է վերապահմամբ ընդունիլ Մակար Սրբազանի կաթողիկոսութիւնն, և զայս ընդունելութիւն միջոց ընել ապագայ Կաթողիկոսաց ընտրութեան եղանակը միանգամ ընդ միշտ և երկուստեք որոշելու և օրինադրելու։

Աւասիկ մի քանին այն նկատողութեանց, որով հաստատեալ կը մնանք մեր համոզման վրայ։—

Ա. Հայ եկեղեցւոյն համար Հայրապետ մը պէտք է։ Ճաւալի է որ բացառիկ հանգամանքներ, թէ՛ քաղաքական և թէ՛ ներքին, թոյլ չտուին մեզ ազգովին ընտրեալ Հայրապետ մը բաղմեցնելու Էջմիածնի Գահուն վրայ։ Արդ, քաղաքական և ներքին բացառիկ հանգամանքներ չատ անգամներ այս բաղմաշարչար Ազգին Ծոց չեն ծուած ազգովին ընտրեալ Հայրապետներ ունենալու։ Բայց մեր նախնիք, իրենց գործնական ոգւով, թափուր չեն թողած Ս. Լուսաւորչայ Գահն։ Իրողութիւն մ'է թէ, 1,500 տարւոյ միջոցին, միայն երկու անգամ Մայր Աթոռը Տեղապահով կառավարուած է աւելի քան երեք տարի։ Անոնք որ զՄակար Կաթողիկոս կը մերժեն, Կաթողիկոսութիւնը կը նկատեն իբրեւ ձեւական տիտղոս մը, զոր փոյթ չէ թէ կրողը լինի վախճանեալ Կաթողիկոս մը, կամ կենդանի Կաթողիկոս մը։ Ուստի, կը յօժարին վախճանեալ Կաթողիկոսին յիշատակութեամբ շատանալ մինչև Է-Ի տասն տարիներ, եթէ նոյնչափ ապրի Մակար Կաթողիկոս։ Այս ոգին անծանօթ էր մեր նախնեաց։ Անոնք Կաթողիկոսը քաղաքական սին բացատրութիւն մը չէին համարեր՝ մեր նախնձայրդ ազգասիրաց ոմանց պէս, այլ կրօնական և եկեղեցական իրական և հանապազօրեայ պէտք մը։ Ինչպէս գիւղի մը եկեղեցւոյն մէջ քահանայի մը անհրաժեշտ պէտք կը զգային պատարագ մատուցանելու, Ս. Հաղորդութիւն տալու և ծնունդներն, ամուսնութիւններն և վախճանումներն օրհնելու համար, նոյնչափ անհրաժեշտ պէտք կը զգային Ս. Լուսաւորչայ Գահուն վրայ կենդանի դէմք մը տեսնելու, Եկեղեցւոյ Հովուապետ մը, որ Ազգին ու Եկեղեցւոյն պիտոյից հոգածու լինէր։ Ուստի, մեր նախնիք թերի պայմաններու մէջ ընտրեալ կամ հաստատեալ Կաթողիկոս մը նախամեծար համարած են Կաթողիկոսի բնաւ չգոյութենէ։ Այս իրողութիւն ցոյց կուտայ նոցա թէ՛ կրօնասէր և թէ՛ գործնական ոգին։ Այդ ոգւով անշուշտ մեք ևս պարտինք առաջնորդուիլ ներկայ բացառիկ հանգամանաց մէջ։ Եթէ զՄելքիսեդեկ Սրբազան արդէն օծած և Ս. Գրիգոր Լուսաւորչայ Աթոռին վրայ բազմեցուցած լինէինք, մեր նախնեաց օրինակին հետեւելով կը բնայինք Հակաթոռ ճանչել զՍ. Մակար, և հետեւապէս մերժել բոլորովին։ Բայց երբ մի կողմէ, կարգ մը հիմնական պատճառներով, չենք կրնար Կաթողիկոս ճանչել զՄելքիսեդեկ Սրբազան, միւս կողմէ զՄակար ևս մերժելով՝ եկեղեցին կը մնանենք անիշխանութեան, յորմէ Ս. դարէն մինչև ցթ. դար ամեն դարուց Հայք զգուշացած են ամեն զոհողութեամբ, ամենէն դժնդակ և ամենէն բացառիկ պարագայից մէջ իսկ, որոց հետ բաղդատմամբ, Մակար Սրբազանի պէս միայն եկեղեցականներէ ընտրուած Կաթողիկոսի մ'ընտրութիւնը նուազագոյն անպատեհութիւն մը կրնայ համարուիլ։

Բ. Աւելորդ և մերժեալ Կաթողիկոսի մը ամենայն արագ ապօրէն և մերժելի են։ Արդ, եթէ մերժենք զՄակար Կաթողիկոս իբրեւ ապօրէն և հակաթոռ, նորա բոլոր արարքն ևս պարտինք մերժել։ Հետեւապէս, եթէ տասն տարիներ ալ ապրի, այսինքն եթէ տարեկից լինի Ներսէս Աշտարակեցի Կաթողիկոսին, այդ միջոցին Թուրքիոյ վարդապետներէն ո՛չ ոք կրնայ եպիսկոպոս ձեռնադրուիլ, կամ եթէ Մակար Կաթողիկոսն ինքնին ձեռնադրութիւններ ընէ, նորա ձեռնադրած եպիսկոպոսունք անվաւեր կը լինին մեզ համար, նորա օրհնած Միւռոնն անընդունելի կը լինի մեզ, երբ Թուրքիոյ Հայոց մէջ Միւռոնն սպառած է արդէն, և նորա կոնդակները չեն կրնար կարդացուիլ մեր եկեղեցեաց մէջ, եւ վերջապէս, մեր Կրօնական ժողով դինք դաչատրած ենք հիմնական խնդրոյ վրայ չի կրնար Կաթողիկոսին խորհուրդ հարցուցնել, կամ վճիռ ստանալ, և որի կարգին կը կարծուի թէ այս բաներն Աղթամարայ կամ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսը կրնայ ընել։ Բայց որոշ օրէնք ունինք թէ, այս մասնաւոր Կաթողիկոսաց ձեռնադրած եպիսկոպոսները չեն կրնար նոցա թեմերէն դուրս պաշտօն վարել, և թէ նոցա օրհնած միւռոնը չի կրնար գործածուիլ իրենց իրաւասութեան շրջանակէն դուրս։ Օրէնք մը յարգելու համար անչուշտ չենք կրնար ուրիշ օրէնք մը բռնաբարել։ Կը կարծուի նաեւ թէ Ազգ. Ժողովոյ մէկ քուէն կրնայ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի իրաւասութիւնները տալ Ազգամարայ թաչատուր Կաթողիկոսին, կամ Կիլիկիոյ Մկրտիչ Կաթողիկոսին։ Բայց եթէ իբրեւ Ամենայն Հայոց Հայրապետ չընտրուած Կաթողիկոսներ կարող են Ազգ. Ժողովոյ մէկ քուէով արժանանալ նոյն պատուոյ, ընդէ՞ր Ազգ. Ժողովը իւր այն ամենակարող քուէովն նոյն իշխանութիւնները չտայ նոյն իսկ Մակար Կաթողիկոսին, որ ազգովին չէ ընտրուած, բայց մեր Ազգ. Ժողովոյ քուէն ալ ընտանալով, կրնայ բովանդակ Ազգին քուէն ստացած համարուիլ։

Դ. Մակար Կաթողիկոսին մերժման մէկ ուրիշ անպատեհութիւնն այն է որ, գլխովին կը հակառակի մեր Ազգին պահպանողական ոգւոյն, որ իւր նախահայրց եկեղեցաւէր և գործնական ոգւոյն շարունակութիւնն է։ Ազգ. Երեսփոխանական ժողով մը չի կրնար հիմնական խնդիր մը որոշել, երբ չընդդայ թէ ազգային զգացումն իրեն հետ է։ Արդ, մինչ բնաւ նշան մը չկայ թէ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց հայ ժողովուրդը Վեհ. Մակարի կաթողիկոսութեան հակառակ է, ընդհակառակն շատ նշաններ կան թէ ազգային զգացումն համակերպութեան կողմն է։ Աւասիկ երեք ամիսէ ի վեր է որ Մակար Սրբազան Կաթողիկոս հաստատեցաւ, բայց ո՛չ մէկ գաւառ հետեւեցաւ իրմէրի Հայոց ոմանց յախուռն և ապօրէն բողոքով մը տուած օրինակին, հակառակ մասնաւոր ջանքերու օրք եղան՝ ցոյցեր յառաջ բերելու համար, թէ՛ ի Կ. Պոլիս և թէ՛ ի գաւառս։

Դ. Վերջապէս, մերժման մէկ գլխաւոր վնասն այն է որ, բուն իսկ մեր հիմնական խնդրոյ լուծումն անհնարին կը դարձուցէ։ Եթէ լոյս կը բնանք ունենալ թէ, մեր կողմէ ընդունուած, ճանչուած և իրաւակաւոր Կաթողիկոսի մը միջոցաւ կարող ենք ձեռք բերել մեր մասնակցութեան եղանակին ճշդումն և Պալատէնիոյ վերաքննութիւնն, ակներեւ է թէ մեզմէ մերժուած Կաթողիկոսի մը հետ բնաւ յարաբերութիւն չենք կրնար ունենալ, և հետեւապէս, կը զրկուինք միակ միջոցէն զոր ունինք՝ Ազգին այդ երկու հիմնական խնդրոյ լուծումն ստանալու համար։ Եթէ Մատթէոս և Դէորգ Կաթողիկոսունք, Թուրքիայի եպիսկոպոսաց [illegible] ժարութեամբ հանդերձ չկարողացան Ազգին բաղձանաց նպաստաւոր լուծում մը ձեռք բերել, ո՛րչափ աւելի կը դժուարացնենք գործն, երբ՝ մերժելով հաստատեալ Կաթողիկոսը՝ զանբընանկանապէս անարժանդիր կ'ընենք մեր խնդրոյ ունկն դնելու։ Ց. Մակար, Թուրքիոյ Հայոց Ազգ. Ժողովոյն մէկ քանի քուէի մեծամասնութեամբը մերժուելով, անչուշտ չպիտի դադրի Կաթողիկոս լինելէ. զի նա ինքզինք ընարեալ կը դայ ըստ ա՛յն Օրինաց որոց հաւատարմութիւն պարտաւոր է։ Բայց այս մերժում տպաւորութիւն պիտի բնէ իւր վրայ, և ինքզինք պիտի նկատէ միայն Ռուսիոյ Հայոց Պատրիարք, կամ Ազգէն իրեն զլացուած հակառանքն ու ազգակցութիւնը Կառավարութենէն ստանալու պիտի փորձուի։ Ասով Ռուսիոյ և Թուրքիոյ Հայոց մէջ բաժանումմ և պառակտիւն մուտ պիտի դտնեն, և ապագային մէջ իրական բաժանման մը ճամբան պիտի պատրաստուի, որ կը թուի թէ Մակարի կաթողիկոսութիւնը ճանչել չուզողներէն սմանց բո՛ւն նպատակն է։

Ե. Կը վախցուի թէ, զՄակար Կաթողիկոս ճանչելով, նորա հաստատման եղանակը նուիրագործած և օրինադրած կը լինինք։ Ռուսիոյ Հայոց համար օ՛ն նուիրագործումմ, ո՛չ օրինադրութիւն կրնայ լինել. զի նոցա Օրէնքին մէջ կայ նաև Ս. Մակարի հաստատումը նուիրագործող յօդուածը։ Բայց մեզ համար, քանի որ զայս հաստատութիւն բացառիկ պարագայից ծնունդ կը համարինք, բացառիկ դէպք մը չի կրնար օրէնք լինել սովորական և կանոնաւոր պարագայից համար։ Մեք և Ռուսիոյ Հայք տակաւին երկուստեք ընկալեալ օրէնք մը չունինք կաթողիկոսի ընտրութեան համար, և երբ դնենք այնպիսի օրէնք մը, ամենայն իրաւամբ կարող ենք մերժել բացառիկ պարագայից ծնունդ եղած դէպքերն։ Հետեւապէս, Մակար Կաթողիկոսի ճանչումը չի կրնար ապագային մէջ մեր գործողութեան ու դնահատութեան աղատութիւնը կապտել մեզմէ։

Զ. Եւ ի՞նչ օգուտ պիտի բաղենք, այն ամեն բացայայտ անպատեհութեանց հակառակ, մերժելով զՄակար Կաթողիկոս։—Կը կարծուի որ եթէ այս անգամ մերժենք զՄակար, ուրիշ անգամ այնպիսի դէպք տեղի չունենար այլ ևս։ Եթէ իրօք այնպէս լինէր, թերեւս ներելի էր պահ մը երկբայել, և մերժման օգուտներուն վրայ խորհիլ։ Բայց իրողութիւնն ա՛յն է թէ, մեք ընդունինք թէ ոչ, Ս. Մակարի հաստատման նման դէպքեր կրնան տեղի ունենալ ապագային մէջ, քանի որ Պալատէնեան նոյնչափ վաւերական օրէնք մ'է Ռուսիոյ Հայոց համար, որչափ Սահմանադրութիւնն է մեզ համար։ Եթէ, օրինակի համար, կաթողիկոսական ապագայ ընտրութեան մը մէջ Էրզրում ընտրեալը լինի Դեր Սուրեան եպիսկոպոս Պարդեանց, և եթէ Զարն երկրորդն հաստատ նորս, ս. Դերապատուութիւն պիտի ընդունի կաթողիկոսութիւնն, ինչպէս յայտարարեց իւր նամակաւ ուղղեալ առ Աբեղեան, և անշուշտ շատ եպիսկոպոսներ կան որք ազգային պարտականութիւն պիտի համարին ի հարկին հետեւիլ Մակար Սրբազանի և Աթաէրիանի Առաջնորդին օրինակին։ Խոհեմութիւնն ու ազգասիրութիւնն ուրեմն կը պահանջեն մեզմէ՝ ճանչել զՄակար իբրեւ նուազագոյնն ամեն կարելի չարեաց, և զայս ճանչումն իսկ միջոց ընել բան կարի բարեփոխելու օրինական հաստատեալ վիճակ մը, որոյ ներքեւ այդպիսի դէպքեր ուրիշ անգամներ ալ կրնան պատահիլ։

Է. Պահ մը կարծուեցաւ որ եթէ մեք զՄակար Կաթողիկոս մերժելու որոշում տանք, Ն. Սրբազնութիւն չծանուած կը հրաժարի կաթողիկոսութենէն։ Բայց իրողութիւնք կը ցուցնեն թէ Մակար Կաթողիկոս չպատսեր մեր Ազգ. Ժողովոյ տարիք որոշման։ Նա կը նկատէ թէ Էջմիածնի Համազգային Ժողովը կը ներկայացնէ բոլանդակ Հայ Ազգն, և թէ այդ Ժողով չատ անգամ ընտրած է վաւերական Կաթողիկոսներ, որք իրենց վրայ չէին կրեր Ազգին ամեն մասանց լատկապէս տուած քուէները։ Մակար Սրբազան, իբրև Համազգային Ժողովէն ընտրեալ, ինքզինք օրինաւորապէս ընտրուած կը համարի, և տեսնելով որ Զարը չի հաստատեր իրմէ աւելի քուէ ստացած եկեղեցական մը՝ զՄելքիսեդեկ Սրբազան, ինք առանց ո՛ և է խղճի խայթ զգալու կը ստանձնէ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութիւնն, և կ'իմանանք թէ առաջիկայ կիւրակի (Դիւտ Թաչի) օրն ալ տեղի պիտի ունենայ Օծումն յէջմիածին։

Ը. Այս բացառիկ պայմանաց մէջ, կը կրկնենք թէ մեք համամիտ ենք Ս. Պատրիարք Հօր և Կրօնական և Քաղաքական Ժողովներուն և Կաթողիկոսական Ցանձնաժողովոյն մեծամասնութեան կարծեաց, որ է մեր առաջին օրէն ի վեր արտայայտած կարծիքն։ Ուստի, կոչում կ'ընենք Ազգ. Երեսփոխանութեան նախապաշարումէ ազատ կիրքէ զերծ լրջամիտ և ծանրախոհ մեծամասնութեան, արդէն գործուածներուն վրայ նոր սխալ մ'եւս չաւելցնելու, այլ նը-կատելու Մակար Սրբազանի կաթողիկոսութիւնն իբրեւ բացառիկ դէպք մը, և ի սէր ազգային միութեան, ի սէր ազգային ներքին հանդարտութեան ու խաղաղութեան, ճանչելու Ն. Սրբազնութեան կաթողիկոսութիւնն ա՛յնպիսի վերապահմամբ մը, որ բովանդակէ Ազգային Ժողովոյն հաստատ որոշումն՝ ապագային մէջ հիմնային կարգադրելու Էջմիածնի Հայրապետին ընտրութեան Թուրքիոյ Հայոց մասնակցութեան խնդիրն, և վերաքննութիւնը պահանջելու Պալատէնիոյ առարկելի մասանց, և որպէսզի Ժողովը ստուար և պատկառելի մեծամասնութեան մը կարենայ յանգիլ [illegible] ման մը, տարակոյս չունինք թէ, իրենց նուիրական պարտականութեանց գիտակցութիւնն ունեցող ամեն Ազգ. Երեսփոխանք՝ խնդրոյն կենսական կարեւորութիւնն ի նկատ առնով՝ պիտի փութան ներկայ գտնուիլ Ազգ. Ժողովոյ առաջիկայ ուրբաթ աւուր նստին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Աֆիոն, 26 հոկտ. Պուլկար կառավարութիւնն այսօր իւր Կ. Պոլսոյ գործակատարին պատուիրեց՝ պաշտօնապէս Բ. Դրան և ոչ-պաշտօնապէս գեսպանաց մատուցանել պատճէնն նամակին զոր Ալէքսանդր Իշխան ուղղած էր առ Միլան Թագաւորն, որպէս զի ապացուցցի միանգամ ընդ միշտ թէ անհիմն է Սերբիոյ ամբաստանութիւնը թէ, Իշխանին զրկել ուզած յատուկ պատուիրակն Կրէքովիչնպատակ ունի երեր Թուրքիոյ դէմ դաշնակցութիւն մը առաջարկել Սերբիոյ Թագաւորին։

—Լոնդոն, 27 հոկտ. Սրանդաբար. Պերլինէ

—= 13 =—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՖՈՐԹԻՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՈՊԻ

ԶԻԿ-ԶԱԿ
ԿԱՄ
ԿԵՌ-ԲՈՒԹԱՄԱՏ

Բ.

Գամիոն առանց կենալու, տաղաւարին քով վազեց, գտաւ այն կողմն ուր տախտակրմը դեռնին չէր դպչեր, իւր խոշոր թաթերով գետինը քերեց, և ծակը մեծցնելով ներս սողոսկեցաւ և տախտակներուն տեսուէն անհետացաւ եղաւ։

—Ժորժէ՛, գոչեց Քուրաբիէ, շո՛ւտ... ճոպան մ'և փոկ մը դար։

Տղան չհարցուց իւր հօր թէ ինչ պիտի ընէր զանոնք։ Իսկոյն հասկցեր էր Զիերուն քով վազեց, որը մօտը խոտ կ'ուտէին, գրպանէն դանակ մը հանեց, զանոնք կառքին քեզերին կապող պարանը կտրեց, փոկէ պախուրցներէն մին քակեց և գնաց անիւ-ջապէս նստաւ այն ծակին առջեւ, յորմէ շունը տաղաւարին մէջ սողոսկած էր։

Օրիորդ Մոնիսթրոլ, զարմացմամբ կը դիտէր այդ պատրաստութիւններն, և չէր գուշակեր թէ ամպարան սատարն ինչ նպատակաւ այս տարօրէն հրամաններն ըրաւ որդւոյն։ Ակնարկով մը հարցուց. նա ալ ձեռները շփելով պատասխանեց։

—Բաղդաւոր ենք։

—Ի՞նչպէս, կակազեց Քամիլ։

—Վիկուրէյ մեզ Զիկ-Զակի քով պիտի տանի։

—Այդ գծուած դա՞միտը։

—Որսական բարակի ծնունդ է, հեռք գտնելու մասին նմանը չունի։ Տասն ժամ հեռի տարուի, դարձեալ կը գտնէ իւր խլուեակին ճանքան։ Եւ ապացոյն այս է որ թերեւս Փարիզի մէջ ծայրէն կուգայ ատ, և ուղղակի եկած է։

—Լա՛ւ. բայց, եթէ այդչափ կը սիրէ զիւր որդ, ոչ ևս դուրս կ'ելնէ։

—Մի՛ կարծէք այդպէս, օրիո՛րդ։ Վիկուրէյ սպասաւորի պաշտօն կը կատարէ։ Տէրն ամեն օր մասվաճառին կը դրկէր զամբիւղ մը բերանը, և դրամ զամբիւղին մէջ։ Երբոր մասվաճառը միսը տար, Վիկուրէյ թոյլ կուտար որ դրամը կ'առնուր զամբիւղին մէջէն, և ինք տուն կը վերադառնար առանց մսին դպչելու։ Մեր անդամ Ամանատայի կրթած է։

—Ուրեմն, հարցուց Քամիլ, որ չէր հաւնիար տակաւին։

—Ուրեմն, կրնանք դրաւ բռնել թէ Զիկ-Զակ բան մը մոռցած է այն խցկիին մէջ ուր կը հագուէր... և շունը զրկած է որ գտնէ և իրեն տանի զայն։ Ցուկը ձեւով մը գետինը կը քսէ, երեմալու կողմը ցոյց կուտայ և «բեր» կ'ըսէ. այսչափը բաւ է։ Վիկուրէյ ուսերի պէս կ'երթայ և չսխալիր երբէք։

—Զրկուած տեղն երթալ, կարելի է թերեւս։ բայց տիրոջը պէտք եղած բանը ճանչնալ, անհնար կը թուի ինձ։

—Այդ մասին դժուարութիւն չկրեր։ ինչ բանի որ Զիկ-Զակ դպած լինի, հոտէն կը ճանչէ։

—Հայր, ըսաւ Ժորժէ կամաց մը, կը լսեմ, ներսի տախտակամածը կը քակէ... իւր ակռաներով ու թաթերով։

—Վասն զի թաքստոցն անոր տակն է։ Թող տուր որ ընէ, անշուշտ գտած բանին հետ դուրս պիտի ելնէ։ Ցայնժամ ցակակապը կ'անցուցնենք։ Աչքդ բաց, տղա՛յ։

Պառուէրն աւելորդ էր։ Տախտակորմին վրայ, ծակի մը բերանն սպասող մինորսակ կատուի պէս կեցած էր տղան, պախուրցը մէկ ձեռքը, սլաքաւոր օղակն ալ միւսը, պատրաստ ի ցակակապել կենդանին, մատներն անոր ծանիքներէն չանջանել տալու վտանգով։

Օրիորդ Մոնիսթրոլ, ևս քան զևս զարմանալով, կ'ուզէր նոր հարցումներ ընել, բայց Քուրաբիէ նշանաքի խնդրեց որ լուռ կենայ։ Վճռական վայրկեանը կը մօտենար, և պէտք չէր խրտեցնել զՎիկուրէյ, որ շտիդ ըսելով կրնար ճանրան փոխել և տաղաւարին առջեւի կողմէն դուրս ելնել։ Բայց Վիկուրէյ չէր կարծեր որ դաւի պէտք ունէր։ Կը ճանչէր զՔուրաբիէ և Ժորժէ, և հաւանաբար Զիկ-Զակ ուսուցած էր նմա կարեւորութիւն չտալ այդ երկու խեղճերու։ Ուստի պէտք ծակէն դուրս ելնել ուզեց և շատ չանցած իւր տարուէնչ ցուկը տեսնուեցաւ ծակին եզրը։ Բայց աւելի նեղութիւն կրեց դուրս հանելու, վասն զի տեսակ մ'արկղիկ կամ մանաւանդ երկայն ու տափակ տուփ մը կար բերանը, խուփին մէջտեղը մնուած պողպատեայ կանթէ մը խած, և իւր բոլոր ուժովը կը տիր որ գլուխը ծակէն դուրս հանէր։

—Կը տեսնէ՞ք, ըսաւ իս չէ՞, գոչեց Քուրաբիէ. յանձնարարութիւններ կը կատարէ։ Բայց այս անգամ... ։ Ուշադրութիւն, Ժորժէ՛. ժամանակն է, չվրիպիս, և զգուշացիր որ չխանձնէ զքեզ։

Ժորժէ ճարտարութեամբ գործեց, պախուրցն արագապէս անցուց շանը ցակակապը տակէն, երեք չորս անգամ փակը դարձուց և օղակին ալաքն ամրապէս պնդեց լմնցուց։

Վիկուրէյ ուզեց գործածել իւր կեռիքը, բայց խանձելու համար տուփը բերնէն թողուլ պէտք էր։ և Վիկուրէյ հաւատարիմ էր իւր պաշտօնին։

Երբոր իւր ցուկին կապուելն զգաց, ուզեց ետ քաշուիլ և նորէն տաղաւարին մէջ մտնել, բայց Ժորժէ պատրաստ ունէր ճոպանը։ իսկոյն շանը վզին մանեակին մէջ անցուց և քաշել սկսաւ։

Վիկուրէյ ալ ետ կը քաշէր գլուխն, և աւելի ուժեղ էր քան զերկոտասանամեայ տղայն։

—Թող մի՛ տար, տղա՛ս, գոչեց հայրն օգնութեան վազելով։

Եւ երկուքը մէկէն կրցին, ոչ առանց տաժանման, դուրս քաշել վիթխարի կենդանին որ իսկոյն ետեւի թաթերուն վրայ կանգնելով տղուն վրայ ընկաւ և լանջի հարուածով մը տապալեց։ Ժորժէ ցատկեց ոտքի վրայ ելաւ և օգնութեան դիմեց իւր հօր, որ աքսի կը հարուածէր չարաբուեստ Ամանատայի կրթած գամիրը։

Շատ չանցած, Վիկուրէյ յաղթուեցաւ։ Ցակակապն անկարող ըրած էր զայն ինքզինք պաշտպանելու, և թոյլ չէր տար որ տիրոջն արկղին ալ ձգէր բերնէն։

Քամիլ, ապշած, կը հարցնէր մտովին թէ ի՞նչ կար արդեօք այն տուփին մէջ, և թէ՝ Քուրաբիէ ի՞նչ պիտի ընէր զիւր կալանաւոր։

Աճպարարի սատարն առաջքն առաւ իրեն ուղղուելիք հարցմանց։

—Այժմ, օրիո՛րդ, ըսաւ յաղթական դէմքով, դանք մեր մարդը... կամ գոնէ կրնանք գտնել՝ երբոր ուզենք։ Այսպիսի խուզական չունով մ'ասերկայ եմ որ կը գտնեմ Զիկ-Զակ, և այս իրիկուն իսկ որսի կելնեմ։

—Ինչո՞ւ այժմ չէք ելներ։

—Վասն զի, ցորեկ ժամանակ գռեհիկ տղայք ետեւէս կը վազեն և ոստիկան գինուորը ալ տուփին մէջ գտնուածն իմանալ կ'ուզեն։

—Ես ալ կ'ուզեմ գիտնալ, մրմնջեց Քամիլ։

—Զեմ յուսար երբէք որ դրամ գտնուի։ Երբոր Զիկ-Զակ դրամ ունենայ, պարել կուտայ, և անշուշտ ձեր հօրմէն գողցածն ալ անոր մէջ թողած չկրնար լինիլ։ Տեսէք, ամեն անգամ որ Վիկուրէյ ինքզինք կը թոթվէ, մէջէն հին երկաթի կտորներու ձայն կուգայ և ոչ դրամից։

—Զիկ-Զակի գողցած դրամները պանքատան էին։

—Բայց, չա՞ր սատանայ, անհնար է տուփը բանալ կամ շանը բերնէն առնուլ։ Վիկուրէյ չկրնար բերանը բանալ, և եթէ ցակակապը քակեմ, մեզ երեքս ալ կը գիշատէ։ Ուստի պիտի հարկադրիմ այսպէս տանիլ։ Միայն կը խորհիմ թէ ո՛ւր պահեմ մինչեւ գիշեր։

—Իմ տունս, ըսաւ Քամիլ։

—Ի՞նչ կ'ըսէք, օրիո՛րդ, կ'ուզէք որ ձեր տո՞ւնը մտնեմ այս կերպարանքով։

—Ես միայնակ կը բնակիմ պառաւ դայեակիս հետ, ատոր երկու քայլ հեռի։ Տունս կուգաք ինձ հետ, զայդ շուն կը կապէք խոհարանին մէջ, տղաք իմ քով կը թողուք, կ'երթաք հագուստ կը դնէք թէ՛ ձեզ և թէ՛ ձեր որդւոյն համար, կը ճաշէք ինձ հետ և վաղը պաշտամ բնակարան մը կը փնտուէք ձեզ համար։

—Պիտի կատարէ՞ք ուրեմն ձեր ըրած առաջարկն, հարցուց Քուրաբիէ երկչոտ կերպիւ։

—Անշուշտ։ Քալեցէք, ժամանակ չունինք կորուսանելու։

—Միայն թէ չհարկադրինք քաշելով տանիլ զայս շուն... ։ Տեսէք, Գուլվար Վաղթերի կողմը կը քաշէ մեզ...։

—Ձգդիւ հոն պիտի երթանք մեք ալ։

—Լա՛ւ ուրեմն։ Օ՛ն, Ժորժէ՛, ոչ ևս ծամ պիտի բռնես, տղա՛ս։ Շնորհակալ եղիր այս տիկնոջ և սրտի մօտը ծառայէ իրեն, վասն զի եթէ սա չգար և ձեռք չկարկաուէր մեզ, ջուրը նետուելէ զատ ուրիշ ընելիք չէր մնար մեզ։

—Կրակն անգամ կը նետուիմ այս տիկնոջ համար, ըսաւ տղան արտասուալիր աչքով։

(Շարունակելի)

ԹԱՂԱՐԱՆ

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

Կեդրոնատեղի 116, Հրապարակ Լաֆայէթ, Բարիզ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆԳ

Բարիզի Ընդհանուր Խնայողական Պետական գործառնութիւնքն են, Գաղղիոյ կառավարութեան անմիջական «երաշխաւորութեան» ներքեւ գտնուող, և մեծամեծ պարգեւներով վիճակահանութեանց ժամանցող ֆրանսական արժէթղթոց վաճառում։

Ընկերութիւնը կազմուած լինելով 24 Յուլիս 1867 թուականէն օրինաւոր տարմանդատութեանց համաձայն, իւր գործողութիւնք Ցիրանայի կառավարութեան քննութեան «գծիթով» ենթարկուած են։ Այս մեծ և անժխտելի ապահովութիւն մ'է զոր ընկերութիւնն կ'ընծայէ իւր յաճախողաց։

Ընկերութիւնը կը դիւրացնէ հասարակութեան «ամսական վճարմանց միջոցաւ» դիպել միփոքր հարստութիւն և ունենալ միանգամայն մեծ պարգեւ մը շահելու յոյս։

Առաջին ամսավճարն սրուելուն պէս, բաժանորդն կ'ընդունի իւր դնած արժէթղթին թիւն, և կը մայրէ նորա իրաւունքներն, որպէս թէ բաժնեթղթին գինն ամբողջովին վճարած լիներ։ Հետեւաբար արժէթղթին շահելիք պարգեւներն և տոկոսի կտրոնները իրեն կը վերաբերին։

Ամսական վճարմունք են, բան արժէթղթին 5, 10 և 20 ֆրանգ։

Յանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընդհանուր Ներկայացուցիչ Ընկերութեան վասն Թուրքիոյ, Ազատլըխ Դասի Եկեղեցի, 4 Պոյճեգ-պուրու, Կ. Պոլիս։

Ներկայացուցիչ ի Պրուսա, Յովհաննէս Եվեանց 3. Պուտրեան

Ներկայացուցիչ ի Զմիւռնիա Միսիս փ. Փեթրոգիոս։

ՏԻՕԳԷՆ — ՊԻԼՕՏ

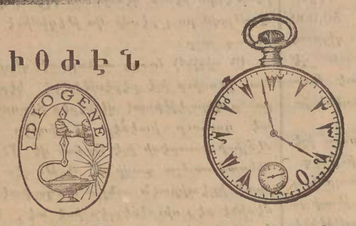

Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ.

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑԵՐՈՒ ՇՂԹԱՅՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅԼ ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ ԳՈՀԱՐԵՂԻՆԱՅ

Վերոյիշեալ Տիօժէն նշանը կրող սոյն նորահնար նիբէլ ժամացոյցներն իրաւամբ արժանացած են Գողձաւորաց Բաշխօնիս անուան, որովհետեւ թէ գնով դիւրամատչելի են գործաւորաց և թէ ճշգրտութեամբ կը գերազանցեն ոսկի Բուռնոմիներն իսկ. այս ժամացոյցն իրենց յարմար գեղեցիկ տուփերն ունին, և կը ծախսուին ի գին 30 ղրուշի (4 մէճիտի). տուգինայով առնողներու կանոնաւոր դեղչ կ'ըլլայ։

Պիլօտ նշանով հաստատուած մեր գանազան տեսակ արծաթի ժամացոյցներն արդէն բաւական տարիներէ ի վեր լաւ կերպով գնահատուած են ամեն ժամագործաց կողմանէ թէ՛ ասա և թէ՛ ի գաւառս։

Սոյն ժամացոյցերու մեծաքանակ սպառումն արդէն սկսած է նախանձ շարժել խեղճ օրիակողներու որոնք իրենց ուղղն կը յղդնեցնեն իրենց յսի ժամացոյցները նըմանցնելու ոգեպէշ պեսոպ մեր ճշմարիտ Պիլօտներուն, նոյն իսկ այդ նշանն ալ փոքր ինչ փոփոխեալ յանդգնաբար կեղծելու։ Ուստի պարտք կը համարիմ արդոյ Հասարակութեան ազդարարել և մասնաւորապէս Գողձեցի և գաւառացի ժամագործաց որ մեր Պիլօտներն (Զիփլի անուամբ ծանօթ) այսուհետեւ սիրսի կրեն, բաց ի այս նշանէն, մեր անունն Գաղղիարէն լեզուաւ ճերմակ տառատակին վրայ և Տաճկերէն լեզուաւ մեքենային վրայ։

ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Կ. Պոլիս, Ջինեթիրլի-խան
վարի յարկ Թիւ 7—8

ՄԱՍՆԱՃԻՒԴՔ
Զուլխաճի-խան փողոց Թիւ 8
Մաֆազաճըլար փողոց Թիւ 42

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՃԼՆԵՐԸ

ՆՈՐՎԵԿԻՈՑ ՄԱՔՈՒՐ ԽՈՑԾՂԱՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՇՆՉՈՒԵԼՈՎ ԵՒ ՈՒՏՈՒԵԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԳՈՐԾՄԵՆ

ԸՆԴԴԷՄ

ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՊՐՈՆՇԻԹԻ, ԴՈՒՄԻ, ՇՆԶԱՐԳԵԼԻ, ԶԱՑՆԻ ԿԻՐԿԵՐՄԱՆ, ԽՌԶԱԿԱՏԱՊԻ

Մեծապէս նախընտրելի են Քաքսիլլներէն եւ շաքարահատներէն, որք կը բեռնաւորեն ստամքն առանց ազդելու ընչաքաղութեան խողովակաց վրայ

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՃԼՆԵՐՆ ԵՆ

ԽԱՑԾՂԱՆԻ ՄԻԱԿ ԲԱՍԹԻՃԼՆԵՐՆ

Վարձատրեալ Փարիզը 1878 Տիեզերական Արուեստահանդէսի կողմէ։ Նախապատական որոշմամբ, և ըստ խորհրդոյ Ազգասպասական Ժողովոյ, փոքրերու են թարկուած են և Ռուսիոյ մէջ թոյլատրեալ կայսերական կառավարութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան կայսերական բժշկական խորհրդոյ։

Խրատանէջը գտնի կը պարտուիք 70 բառիկ

Ինչպէս և Մանրոնութեան ֆրանսական Եղանակի մասին

Ա. ԺԷՐՈՏԷԼ

Դեղագործ ի Սենդ-Մէնիուլ (Մարն)

(Պահանջել Գործարանի Գիրքն)

Այս բասթիլները ծծելու միջոցին, ընչուած օդը կանոնաւ խայծդանին շղթաներն զրոս ուղղակի կը տանի հիւանդութեան տեղը։ Ներգործմանն այս մասնաւոր եղանակին եւ միանգամայն իրենց բաղադրութեան պատճառաւ է որ այդ Բասթիլներն այնքան սպրդու են այն ամեն հիւանդութեանց մէջ, որոց համար խորհուրդ կը տրուի խոցոշան գործածել։

Ցոյժ օգտակար են ծխողներու, այն անձանց որք կը յղդնեցնեն իրենց ծխելը եւ անոնց որք իրենց աշխատութեանց մէջ զրգռիչ շղթներ կամ փոշիներ ընչելու են թարկեալ են։ —Ֆրանսայի և օտար երկրաց մէջ, այս Բասթիլներու անհոն յաջողութիւնը կը հաստատէ իրենց անժխտելի գերազանցութիւնը։

Գլխաւոր կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցն, Դալաթիոյ մեծ փողոց, Թիւ 35։ Կը ծախուի ամեն գլխաւոր դեղավաճառաց քով։

ԻԼԱՆ

ԽՍԶԻՆԷՆ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Երզաղ անպարբնա պլինաճաղ մախսուսէ Մըսբը բիրինճիին միւնագասասընա մահը հաղբրումինն երիմի սէօրսինճիու բէնչէնպիհ կիւնիւ պաշնաճաղընատն, թալիպ օլանդարքն Խազինէի Խասսան Շահանէյէ միւրաճաաթ ելմէկերի իլան օլունուր։

20 Թշրինի Եվվել 301

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՊԸ ՍԷՐԱՕԳԷՐԻ

ՃԷՆուոր ճէնապը շահանէ խտարէսի իչին միւպայեա օլունճաղ օլան իքի եւուզ պին գբյէ տագիզ իլէ եւուզ պին գբյէի ճէտա պէքսիմաթն իշգու թբշրինը եվվելը բումինն երիմի իւչինճիու չարչէնպիհ կիւնիւ գարարք գաթիսի վիրլէճէկինտէն վէ երիմի սէօրսինճիի փէնչէնպիհ կիւնի տախի թէքարրիւ իտէն ֆիյաթլարն եւուզատ պէշ թէնդիլի գապալ օլունճաղընատն իմեադա թալիպ օլանդարքն լեվազիմաթը ուժումիյէ տայրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

21 Թշրինի Եվվել 1885

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՊԸ ՍԷՐԱՕԳԷՐԻ

Նապլուս վէ սալաթատ պուլունան վէ պիլ իճապ պուլունարբրլաճաղ օրան հէր սընքի տասքիրի Շահանէ իչին պին իւչ եւուզ պիր սէնէյէ թբշրինի սանիսիտէն իմիդարէն պիր սէնէլիք միւզում պուլունան երզաղը միւթէնէվիյէտէն գբյէյի ճէտիսլէրի իմիդարը իւչ կիւշթին իքի եւուզ սէքսէն— էրզին եւուզ եվկիրմի— բուզէնին պէշ եւուզ էլլի— զէյթինին իքի եւուզսապօնը իքի եւուզ գբրդ— մօմուն սէքիզ եւուզ— չէքերին իւչ եւուզ— ֆասուլէանը եւուզ եվկիրմի— իւզիմին եւուզ— կաղին սէքսէն— զէյթուն եւուզ գբրդ— հաթապին օն պէշսօղան վէ նօհուտ վէ քէօմիւրին գբրդ տօգուզ— չարին ալթմբշ— սամանին օն պէշ— վէ նապլիսին խարիճինտէ պուլունարբրլաճաղ տասքիրի Շահանէ իչին մուգիմաղ նանը ազիզին էլլի փարայա օլարագ թալիպի էօհսէսինատ օլունուղունատն, իմեատ թալիպ օլանդարքն չերայիմիի անլամադ վէ թէնդիլի ֆիյաթ իլլէմէք իւզրէ լեվազիմաթը ուժումիյէ տայրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

21 Թշրինի Եվվել 1885

1—3

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insurance company
ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԱՆԹԱՅԼ

Լոնդրայի և Էտինպուրկի ապահովութիւն

ընկերութիւն	Անբ. Էյր.
Արտաքին դրամագլուխ	3,000,000
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,500,000
Վճարեալ »	625,000
Պահեստի դրամ հրդեհի պատասխանատուութեանց դէմ	1,592,235
Կենաց պատասխանատուութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,841,194
	6,058,429
Հրդեհի ճիւղին հասոյթ 1883 տարւոյ	1,186,865
Կենաց ճիւղին հասոյթ 1883 տարւոյ	551,307
	1,738,172

NORTHERN
Assurance company
ՆՕՐԹՀԲՐՆ

Լոնդրայի և Էտինպուրկի ապահովութիւն ընկերութիւն

	Անբ. Էյր.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	3,000,000
Վճարեալ »	300,000
Պահեստի դրամ հրդեհի պատասխանատուութեանց դէմ	844,871
Կենաց պատասխանատուութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,778,300
	2,890,171
Հրդեհի ճիւղին հասոյթ 1883 տարւոյ	520,206
Կենաց ճիւղին հասոյթ 1883 տարւոյ	251,572
	771,778

Ստորագրեալ իւր բաղմաթիւ յաճախորդաց և քաղաքին ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպէսի գրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը տուողութեան։

Ապահովութեանց կարգադրութիւններ կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ հաւասարական բաժանուելէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելորդութիւն ալ կընայ աւելի մեծացուցեալ ապահովութիւն բանաստեղծու ելիքներ ներկայացնել։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունիլ, ինչպէս Բերայի, Գալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մեծակայ քաղաքներ, գիւղերն և գաւառները։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ

Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն

Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Ցաս ազդարար, շղթաներու և առագաստներու մէջ և վառած գիներն ու կարասիները խիստ օգտակար պարմանելով ապահովելու իշխանութիւն տուած է ընկերութեան կողմէ։

Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն կալաթա, Քօմիսիոն խանի անկիւնը երկրորդ կամարի վրայ նոյնպէս տեղեկանալ, ստ.

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար յիշեալ Ընկերութեանց
ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազգալի կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Տեղերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄԱՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

Բաղկացեալ Ոկեանից և Զգայնոց Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և Զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

Վիալի Գինին ամենեն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղձութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորկապութեան, Հիւծմանն, Երկար ապաքինմանց, և այլն։ Ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Զգայնին ուժգնութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաշրջ կերպիւ. ենթակայ են մեր օրերս։

Լիոն—Դեղարան Ժ. Վիալ, Պուրպոն փողոց, 14—Լիոն

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ալիբրանտիի դեղարան Տէլլա-Սուսա, Բերա մեծ փողոց 169։

ՆՈՐՏՏԱՑԶԷ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՀԱՄԱՊԱՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միկնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան։

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ, ՁԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ

50

Le Papier JOB

a obtenu 41 méd.: 10 en or, 9 diplômes d'honneur, et a admis 8 fois hors concours.—JEAN BARDOU ne fabrique que cette marque, protégée par 52 jugements et arrêts, et signe. . . .

Jean Bardou

Personne au monde n'a pu obtenir un pareil degré de perfectionnement, aussi nul doute que dans un temps très prochain tous fumeurs de cigarettes ne fassent usage que de ce papier seul bon!! — La fabrication du JOB *occupe plus de 800 ouvriers. — Maison fondée en 1840. —*

Demander ce cahier chez tous les débitants de tabac.

Exploitation Générale : J. Z. PAUILHAC. Toulouse.

ՖԻԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Որ ամիսը տանի տ'անգամ կը բռնէ Լիվերբուլ և Մէնչիրսթրի մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մարթա	3,000
Ադրիա	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ավերքօ	3,000	Դանիէ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բարմենիա	5,000
Պալպէք	2,500	Բալթիրա	3,000
Գրիֆիթ Քոյն	1,200	Սէքսիա	7,800
Սէքսոնիա	5,000	Սեգեա	4,600
Քարալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Ամանթիա	3,000
Էմմերարա	2,500	Սիտան	3,000
Կարլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Փէսար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարանիա	3,000		

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Կանատայի ուրիշ և ուրէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւշիւք Հալիլ
փաշա խան Գալաթիա

511

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՎԵՐԲՈՒԼԻ և ՄԷՆՉԻՐՍԹՐԻ ՄԷՋ ԲԱՆԸՆԹԱՑ

ՇՈՒՏԻՆՈՎ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոքուս	4200	Օասիրիս	3000
Ֆէրան	4000	Նէրեթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բէրա	3000
Մէհասդիա	3250	Ադրանդիք	1700
Թրիպոլ	3250	Լագիւս	800
Մակասչա	3250	Գիրնատ	800
Մարիսթիս	3250	Սէսիլ	700
Սիֆինքս	3000		

Օասիսէս շոգենաւը, նաւապետ Բօլ, ամսոյս 16ին Լիվերբուլէն ասա կ'ապասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանլըք փողոց,
Ուիթոլ խան
ՁԷՅՏՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

513 31, Ֆէրլս Սթրիտ, Լիվերբուլ

ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

ԸՆԴ ՀԷ ԱՐՔԷԼ, Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՕԷՆԷՅԻ

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2,000	Լէբանոն	4,500
ԱլՃԷլս	3,000	Մարէնկս	4,300
Արկտ	1,300	Մարսոլին	2,500
Պասսանս	3,500	Միլս	2,000
Պորտոնիս	2,200	Նէրս	2,000
Պրամս	2,000	Օթելլս	5,000
Գէլրս	2,600	Օլիմպոս	3,000
Գասիրաս	2,500	Օդրանգս	4,500
Գասնէ	2,400	Օդէս	2,000
Գասքս	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօսն	2,700	Բարէրմն	3,200
Տիտս	2,500	Բասքէր	1,700
Տօմինս	1,800	Քիդս	2,800
Էրասքս	2,600	Փիսիթս	4,400
Էրասդ	2,600	Քրեսլոս	3,200
Ֆայքն	800	Թոլլս	3,000
Ֆիտս	1,700	Թօմսոն	5,500
Ֆլամինկս	1,600	Թամէս	3,500
Կոլիէս	5,500	Պայէրս	4,000
Կիդանս	2,200	Պարքս	2,000
Կոզս	1,800	Միկլս	2,000
Կրօսնս	2,200	Պօրէնդս	4,300
Հանկս		Թասոս	1,200
Հէրս	2,000	Թ. Ռ. Իլքէ	3,000
Հիտալկս	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմբերդ	1,200	Թոլէտս	2,800
Ճնոս	2,300	Ռասնոս	3,600
Քէլոս	2,000	Եչտոս	1600
ՔօՃս	2,200	Զէտրս	3,000
Լէս	2,000	Զէրս	41,0

Կլասգոս շոգենաւը, նաւապետ Ֆօրթհ, ընդհանուր վաճառքով Հրէն մեկնած է ամսոյս 19ին, Մալթա և Զմիւռնիա հանդիպելով Կ. Պոլիս գալու համար, և նոյ. 7ին ասա կ'ապասուի։

Ռիմալոս շոգենաւը, այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն ընծայուած է։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖԻՆԼԷՅԻՈՒ ՀԻԼՏ ԻՆ ԸՆԿ.
Գործակատ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլէթ
Խան Գալաթիա

514

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ, Մէնչիրսթրի և Օրեսայի մէջ կանոնաւորապէս բռնող

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Այա Սոֆիա	3,000	Գրեթ	
Գարատա	2,500	Ռոմբրա	
Գրատտա	2,500	Գրուչիչանք	
Լաքոնիա	2,300	Ռուիքա	
Մարգարիտա	3,500	Մարշ	
Բուլգարիա	2,800	Ֆօթբրդիլ	

Պրէմենիս շոգենաւն ամսոյս 24ին Պաթումէն վերադառնալով անմիջապէս Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի։

Ամիս Սոֆիա շոգենաւն ամսոյս 24ին Լիվերբուլէն ասա կ'ապասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԳԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալ

514

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայ և Բրէյլ գլխաւոր կանոնաւորապէս բռնող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յատուկիկայ շոգենաւն է Մէնչիրսթր, որ հոկտ. 26ին Մարսիլիայէն և նոյեմբեր 12ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յատուկիկայ շոգենաւն է Լանդոն, որ կալմակիի նպատակ ելլի։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագոյնքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻԼՏՈՒՐԻ ՐՈՍԹԻԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւլէթ
514 Մուհանէ փողոց, Թիւ 141

ՖԻԼՏ ԼԻՆԻԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Որ կանոնաւորապէս կը բռնէ Լիվերբուլ և Մարսիլիայ գլխ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ամերիան	2500	Ֆլամենեան	3700
Ազգասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Ամերիան	2500	Իպերիան	5500
Ասապիան	3700	Իպիրիան	5500
Գավարիան	6000	Իդրիան	5500
Գուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սպարտեան	2000	Լիսպան	800
Տուրոյ	700	Օրոթոյ	700
Էմիրլէն	3700	Բէրսան	3800
Ֆապիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրմինեան	6800

Անգլոլինի շոգենաւը, նաւապետ Ֆըլէմինկ այսօր Լիվերբուլէն ասա հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլէթ խան, Գալաթիա

Նաւատեղք, Պարտնայք Ֆրէտ, Էվյլանտ և ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներնք՝
Կ. Պոլիս, Իտուարտ Լաֆինդէն.
Ճիպրալդար, Գ. Գ. Քարվլը Եղբարք
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վասման և ընկ.
Մալտա, Ա. Քամիլլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորդատոյ.
Զմիւռնիա, Գ. Ուիդալ և ընկ.

512

Ատամնաբոյ Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ — ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒԶԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբերի (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ յետոյ տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒՆԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԼԹՄԵՐՈՑ

	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60
	Առաւօտ												Իրիկուն									
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Կ. Պոլիս	6	47	6	50	7	45	7	42	8	44	8	43	9	42	10	20	10	39	11	17	11	49
Դուս—գարու	6	28	7	...	7	27	7	53	8	25	8	54	9	23	9	53	10	30	10	49	11	28
Եէնի—գարու		...		...		...	7	57		...	8	58		...		...	10	34	10	53	11	32
Տալուա փաչա		...		...		...	8	...		...		...		...		...	10	37	10	56	11	35
Յամանթիա		...		...		...	8	6		...	9	4		...		...	10	42	11	4	11	40
Եէսի—գարէ	6	37	7	10	7	41	8	12	8	33	9	10	9	31	10	1	10	46	11	4	11	45
Մագրիգիւզ	6	48	7	23	8	...	8	24		...	9	22		...		...	10	58		...	11	58
Ա.Յ Մէհէչաս		...	7	33	8	14	8	34		...	9	32		...		...	11	8		...	12	9
Քիւչիւք Զէք		...		...	8	25		...		...		...		...		...		...		...	12	18

	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60
	Իրիկուն																				
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Կ. Պոլիս	12	55	1	31	2	31	3	2	3	40	4	15	4	44	5	23	5	44	6	11	—	—
Դուս—գարու	1	6	1	42	2	41	3	13	3	51	4	26	4	55	5	34	5	54	6	22	...	...
Եէնի—գարու	1	40	1	4[illegible]	2	45	3	17	3	55	4	30	4	59	5	38		...	6	26	...	...
Տալուա փաչա	1	43	1	49	2	48	3	20	3	58	4	3		...	5	41		...	6	29	...	...
Յամանթիա	1	48	1	54	2	53	3	25	4	3	4	38	5	5	5	46		...	6	34	...	...
Եէսի—գարէ	1	21	1	59	2	58	3	28	4	9	4	41	5	10	5	49	6	4	6	39	...	...
Մագրիգիւզ	...	...	2	11	3	9		...	4	21		...	5	22		...	6	16	6	50	...	...
Ա.Յ Մէհէչաս	...	...	2	21		...		...	4	31		...	5	32		...	6	28		...	...	...
Քիւչիւք Զէք		...		...		...		...		...		...		...		...	6	37		...	...	...

ՔԻՒԶԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՆԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԼԹՄԵՐՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	1
	Առաւօտ												Իրիկուն									
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Քիւչիւք Զէք		...	6	34		...		...		...		...		...	1	24		...		...		6 38
Ա.Յ Մէհէչաս		...	6	44		...	7	45		...	8	44		...	11	20		...	4	48	5	39
Մագրիգիւզ	6	...	6	55	7	24	7	57		...	8	55		...	9	49		...	4	59	5	50
Եէսի—գարէ	6	43	7	8	7	37	8	11	8	38	9	9	9	37	10	2	10	42	11	12	11	44
Յամանթիա	6	47	7	12	7	41	8	15	8	42	9	13	9	41		...	10	46	11	16	11	48
Տալ

ԹՐԱՄՈՒԷՑԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Աւասիկ թիւերն այն արժէքներոց որք 1885 Նոյեմբեր 2ին տեղի ունեցած վիճակահանութեան մէջ շահող եւ լած են։

Պայմանագրոյ Դեկտեմբերի

12	63	181	200	208	251	339
425	864	1005	1567	1677	1785	1809
1913	1914	2027	20.8	2110	2269	2305
2561	2625	2912	2956	3064	3108	3343
3368	3583	3593	3678	3798	3826	4062
4082	4118	4198	4470	4532	4641	4767
4799	4826	5115	5279	5309	5382	5651
5655	5748	5963	6005	6224	6245	6540
6552						

Վերոյգրեալ արժէքները պիտի վճարուին լառաջիկայ դեկտեմբեր 1էն սկսեալ ի Կեդրոնատեղին Ընկերութեան, ուր ցուցակներ (Պրոբէս) պիտի գրուին արժէքեալց արամագրութեան ներքեւ։

Տնօրէն
Ա. ԹՐԻԻԼԷ

1885 Նոյեմբեր 3
Կ. Պոլիս

ԳՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 23 Հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Օսմանեան Թօնսոլիտ

		Գնահատ.
Երեկ երեկոյ գոց. (Մեաց. D. Սէրի Գ. Կ.		15 9
Գօրսային գոցուէլեն վերջը	»	15 10
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելեալ	»	15 9
Բարձրագոյն գին		15 11
Նուազագոյն »		15 9
Կէս օրին		15 11
Փոխառութիւն 1858)		
» 1862)	Ա. Սէրի Դ. Կ.	26 5
» 1860)		
» 1863)	Բ. » » Կ. » »	15 5
» 1872)		
» 1865)		
» 1869)	Գ. » » » »	15 7
» 1873)		

Ինդիգիտ Եգիպտական

Երեկ իրիկուն գոցուելեալ	69 25
Այս առաւօտ բացուելեալ Դ. Կ.	69 25
Կէս օրին	69 27 1/2

ԲԱԺԻՆԵՏՈՒԹԻՒՆ

Օսմէրեան ժէնէրալ	Գ. Կ.	Ազգ. Լ.	3 12
Քրէտի ժէնէրալ	»	» Օսմ. »	6 10
Պանք տը Գոնս	»	» » »	3
Սօս. Շանժ է վալեօր	»	» » »	3 12
Թրամուէյ	»	» » »	280
Բուլղէրի երկաթուղի		Ֆր.	34 875
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ		»	—
Բատմնեթուղթ Լաբիսմի		»	56

ՏԻՐՈՊԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

Լոնտոն, 3 Նոյեմբեր, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քաղաքագիտ	100	3/8
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուելեալ	14	3/16
» » » գոցուելեալ	14	1/8
» » » Ա.	26	3/4
» » » Բ.	14	7/8
» » » Գ.	14	1/8
Օթոման 1871	66	1/2
Փոխառութիւն 1877	78	3/4
Պանք Օթոման	9	7/8
Ռուսական փոխառ. 1873	95	3/8
Եգիպտական միացեալ (ինդիգիտ)	65	1/2
» առաջնոր. (բրիմիէրիտ)	86	5/8
Տայրա Սանիկ	60	1/2
Տօմնիոյ (փոխառ. Բօշլամ)	87	
Հունգարական պարտատուղթ 4 0/0	—	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25	40

Վիէննա, 3 Նոյեմբեր, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125	45
Օսմանեան երկաթուղի	17	70

Բարիզ, 3 Նոյեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 0/0	107	85
» » 3 0/0	79	57 1/2
Օսմանեան քաղաքագիտ Սէրի Դ. բացուելեալ	14	17 1/2
» » » գոցուելեալ	14	20
» » Սէրի Բ.	15	25
» » Գ.	14	20
Օսմանեան երկաթուղի	35	
» Բէյթի բաժնեթուղթք	—	—
Պանք Օթոման	496	25
Գրէտի Լիոնէ	517	50
» Ֆոնսիէ	1290	
Բաժնետոմս Լիոնի	1235	—
Սուէզի ջրանցք	2014	25
Ռուսական 5 0/0 1877ի	100	3/8
Իտալական Ռանթ	96	18 3/4
Եգիպտական միացեալ	331	25
Սպանիական (արաքին)	55	7/8
Բրիօրիթէ Ֆոնսիէ	348	75
5 0/0 Հէլլէնական	285	
Ջէք Լոնտոյի վրայ	25	19

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 3 Նոյեմբեր, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	107 67 1/2
Օսմանեան քաղաքագիտ Սէրի Դ	14 15
Եգիպտական	330

ՆԱՊԱՍՏԱԿԻ ԲԼՈՒՐ

(ԻՄ ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԻՑ)

Ա.

Այս եղել եմ ուսուցիչ ուսանող լինելուց առաջ (մեր մէջ այդպէս է)։ եղել եմ մեսրոպագործ, գուլպայագործ, հեռագրական ծառայող, հանքային գործատատար, լրագրի աշխատակից, սրբագրիչ և լուսանկարիչ, և այժմ դրացնից ոչ մէկին եմ, այլ թոքախտով վարակուած մի փոքրիկ գրող։

Աստուծն որ կ'առողջանամ, այդպէս թող լինի, ես դորա դէմ ասելիք չունիմ։ բայց ինչ որ պատմելու եմ ձեզ, դա իմ հիւանդութեան սկսելու պատճառն է։

Ես ձեզ կը պատմեմ իմ լուսանկարչութեան կեանքից։

Իւրաքանչիւր Պարսկաստանցի ձեզ կ'ասէ, որ մեր գործարանը Պարսկաստանի ամենառաջին գործարանն էր։ այդ գործարանը հիմնեց իմ մեծ եղբայրս, վեց տարի բանեցրեց նորան, ահագին գումարներ աշխատեց, բայց վատնեց ամենայնին բանների վրայ։ եղբայրս քիչ փառամոլ էր, փոքր ինչ քանհանոյ եւ քիչ էլ երեւակայող։ Անցեալ տարի սեպտեմբերին նա Ռուսստան անցաւ մի մասնաւոր ստիպողական գործի համար եւ այնտեղ ինձ հանդիպելով, ստիպեց որ անցնիմ իւր տեղը, բանեցնեմ Պարսկաստանի գործարանը եւ եկամուտը կիսեմ իւր հետ։ իսկ ինքը մտադիր էր մի տարի չափ Ռուսստան մնալ։ ես համաձայնուեցի, որովհետեւ պարապ էի, և մի այդպիսի անակնկալ չհաւատալ գործ փորս չէր ծակիլ։

Մենք գնացինք Թէհրան, որպ ամենագլխաւոր փողոցի վրայ էր եղբօրս գործարանը։ նա յանձնեց ինձ գործիքները, երկու աշակերտ եւ մի ըստուշէջ, իսկ ինքը անցաւ Ռուսստան։

Գործարանի իմ ստորադրեալները բուլորն էլ Սպահանցի հայ պատանիներ էին։ նոցա մէջ միայն երկրորդ աշակերտն էր, որ փոքր ինչ բան գիտէր, բայց պարոն ըստուշէջորը չորս ամիս էր, որ ձեռնարկել էր այդ արհեստը եւ ոչինչ չգիտէր։ լաւ ըստուշէջոր լինելու համար տասը տարի գործել պէտք է։ Ամենքի մէջ գիտունը ես էի, բայց ես էլ երբէք միայնակ գործած չլինելով հէնց առաջին քայլում փորձը անյաջող եղաւ։ աշխատեցի, արծաթագործը փոխեցի, նորան արեւի տակը դրի, կալանդիսի մէջ զանազան բաներ խառնեցի եւ ի վերջոյ մի երեկոյ քրանթոր ճակատով դուրս եկայ մութ սենեակից և յայտնեցի, որ փորձը յաջողուած լինելով, միւս օրը գործի կը սկսինք։

Բայց միւս օրը կիւրակէ էր եւ այդ երեկոյ իմ ապակեայ լուսանկարչական ժողովուել էին տանուտիրոջս ցնդած որդին և մի ուրիշ պարսիկ լուսանկարիչ, որին ես ըստուշէջորութեան էի կոչել և որը ինձնից լաւ գիտէր այդ արհեստը, բայց տխուր, որ միշտ լուսանկարների երեսը կանենում էր ձիւնի նման ճերմակ անել, և ամէն մի նիգատիւի վրայ հինգ վեց անգամ սիրէնդան էր լցնում։

Վերջապէս փորձը յաջողուել էր, միւս օրը կիւրակէ էր եւ ես զուարթութեամբ նստայ երկու Պարսիկների կողքին, դէմքս պահեցի դրսից ներս փչող հովին եւ խնդրեցի Միրզային — իմ ըստուշէջորին — մի պարսկերէն երգ երգել։ նա չատ լաւ էր երգում եւ մինչեւ իսկ կիթառ էր զարնում։ Սկսեց երգել, հոգիս հանգիստ էր եւ խաղաղ։ ես պարզուեցայ թիկնաթոռի մէջ եւ լսում էի։ փողոցում, վարը, թուզ ծախողները իրենց երգն էին կանչում, «ալիլ» ծախողները իրենցը և անցորդները փողոցի մէջտեղը փաթ ինչ կանգնում էին Միրզայի երգելը լսելու։

Դէպ ի վեր եկող սանդուխների վրայից ոտնաձայներ լսելով, Միրզան լռեց եւ ես նայեցի մեզնիմեանք։ սենեակս մտան Էյուբ խան Ամիրանոյ թագաւորի դպրեցը, ասատապանը և եղբայրը։ ես չատ լաւ ծանօթ էի Էյուբ խանի հետ, ուստի նորա բոլոր մարդիկ ամէն օր գալիս էին ինձ մօտ, խօսում, ծիծաղում, պատկեր էին հանվում և գնում էին։ իսկ ես չաբաթը երեք անգամ անպատմա Սարդարի մօտ պէտք է գնայի, որովհետեւ «Սարդար Սայէ»ն, ինչպէս ասում էր թէրատ դպրեակը, «սիրում է ինձ տեսնել և ինձ հետ խօսիլ»։ Սարդարը ինքը գեղեցիկ, դէր և բարի մի մարդ էր, ամէնքի հետ լաւ էր վարվում և ասում էր ինձ միշտ, որ եթէ իւր գահը նստէ՝ ինձ իւր լուսանկարիչ կը տանի։ լա՛ւ երգներ էին, որովհետեւ Էյուբ խանը Ռուսաց կողմից լինելով և Արտուրահման խանին թշնամի, Անդրկասպիներից բռնուած գերի էր Պարսկաստանում։ իսկ այս տարի մարտ 30ին, յայտնուելով որ «Սարդարը» փախնելու պատրաստութիւն է տեսնում, բռնուեցաւ և բերդը ձգուեցաւ։

Ներս մտան Էյուբ խանի եղբայրը Աբտուրահման ջան 15 'ամեայ գեղեցկադէմ պատանին 60 ամեայ ոգեղ դպրեակի հետ և իրենց ցաւագար աչքերով ախուռ ապանային նուեներին ձգած։ ես ցատկեցի տեղից և բարեւեցի։ Լալան (դպրեակ), մենք այդպէս էինք կոչում նորան, նստեց մի աթոռի վրայ, իսկ Աբտուրահման ջանը ինձ մօտ։ նա ինձ հետ մտերմօրէն—ընկերի պէս էր վարվում։

Ես խնդրեցի Միրզային չարունակել երգելը, Միրզան չարունակեց, իսկ ես և Աբտուրահման ջանը սկսեցինք մեղմ ձայնով խօսակցել։

Էյուբ խանի եղբայրը յայտնեց ինձ, որ միւս օրը իրենք գնալու են Շիրազ ամբանոցը, ուստի կը խնդրէր, որ ես իմ ձիու եւրոպական թամբը փոխ տայի իրեն։ ցանկանում էր փորձել թէ ի՞նչպէս է եւրոպական թամբը։

Ես ուրախութեամբ համաձայնուեցի տալ և չը մոռացայ յայտնել, որ վաղուանից ըսկսում եմ պատկերներ հանել։

— Լալա՛, դարձաւ Աբտուրահման ջանը դպրեակին — ասում է որ փորձերը յաջողուել են։

—Հա՞, ժպտեց դպրեակը — ուրեմն երկուշաբթի կը գանք պատկեր կը հանուենք։ Վաղը արդէն պատուելու պիտի երթանք։

— Շատ լաւ, ասացի ես — նոր դէղեր կը պատրաստեմ ձեզ համար։

—Վաղը կիւրակէ է, չէ՞, հարցրեց խանի եղբայրը ինձ — ձեր կիւրակէն չէ՞։

— Այո, ասացի ես։

— Դուք չէ՞ք գնալ մզկիթ։

— Ոչ, ասացի ես — բայց ... ո՞վ դիտէ, կարելի է գնանք։

— «Նապաստակի բլուրը» գնանք, մէջ մտաւ տանուտիրոջ որդին։

— Ի՞նչ կայ այնտեղ, հարցրի ես — ամարանո՞ց է։

— Այո, մէջ մտաւ Միրզան — բայց այնտեղ գազանանոց է։ բուսաբանական այգի կայ և լաւ տեսնելու պտղատներ, սքանչելի նկարչական դիրքեր ...։

—Հա՛, հա՛, գոչեց դպրեակը ինձ—դնա փոքր ինչ պատիր, խեղճ երիտասարդ, այնքան նիհար ես և ժգոյն։

— Ե՞ս, գոչեցի — ես հիւանդ չեմ։

— Այո՛, բայց միշտ պատելու պէտք ունիս, զուարթ չես։

— Գնացէք պատելու, ասաց Աբտուրահման ջանը—գուցէ ճանապարհին և կամ «Նապաստակի բլուրն» միմեանց հանդիպիցիք։

Խօսակցութիւնը սրտանով լմնցաւ, ես ախուռապանին տուի թամբը և աքիզանների փաթաթները դուրս գնացին։ այդ միջոցին էլ վարից բարձրացաւ մեզ մօտ իմ Պանդուսար հայ ըստուշէջորը։

Տանուտիրոջ որդին նորէն ասաց։

— Գնանք վաղը «Նապաստակի բլուրը»։

— Վա՞ղը, գոչեց Միրզան — պէտք է այսօր գնալ, որ գիշերը բաց երկնքի տակ, այգիի մէջ մի լաւ քէֆի նստինք։ ես իմ կիթառս կը վերցնեմ։

— Ուրեմն ե՞րբ վերադառնանք, հարցրի ես։

— Վաղը երեկոյեան։

— Ինչո՞վ գնանք, մէջ մտաւ հայ ըստուշէջորս, որը Ստեփան էր կոչվում։

— Ձիերով, ասացի ես։

— Ո՛չ, ո՛չ, գոչեց Աղաջանը — տանուտիրոջս որդին, ձիով չատ թանգ կը նստի, «Նապաստակի բլուրը» կէս աղաճ(1) ճանապարհ է, կարելի է Սպահանի էշերով գնալ։

— Իրաւ՞, ծիծաղեցի ես — էշո՞վ, միթէ ամօթ չէ՞ փողոցի միջով իշու վրայ նստած անցնել իմ մեծապատուութիւնս — պալատական լուսանկարիչս։

— Ը՛հ, գոչեց Միրզան — բժիշկ Թօլոզոնը, թագաւորի անձնական բժիշկը, անցեալ օր էշի վրայ նստած գնում էր։ պա՛ս տեղ ամօթ չէ, էշի վրայ հեծնելը պատուաւոր է և էշերը ձիու հաւասար վաղում են և արժան են։

— Ո՞րքան ծախս կ'երթայ, ասացի ես—մենք հարուստ չենք։

— Թող հաշուեմ, դիտեց Աղաջանը — հինգ էշ պէտք է — հինգ դրան (2)։

— Հի՛նգ, ասացի ես — մենք չորս հոգի ենք։

— Մէկն էլ աշակերտների համար, ասաց նա եւ չարունակեց — էշերի մէկը 15 շահի, ով (3) էլ կարելի է վարձել, տէրը հետը կը կը գայ եւ այս գիշեր էշերին քաղաք դարձնելով, վաղը երեկոյեան մեզ կը բերէ։ հինգ էշ կ'անէ 3 դրան 15 շահի (մի մանէթ), մի մէկ օր՝—1 դրան, մի կուժ գինի—երկու դրան, հաց, պանիր, միս — ընդամենը 4 դրան, իսկ ամբողջ գումարը մի թումանն(4), մի երկու դրան էլ այնտեղ պարգեւ տալու — կ'անէ առ առաւելն 15 դրան, որպ երկուսը ինձնից։

— Հինգը ինձնից, ասացի ես։

— Երկուսն էլ ինձնից, վրայ տուաւ Ստեփանը։

— Սա ինը դրան, հաշուեց Աղաջանը — իսկ դո՞ւ, Միրզա՛։

— Ես ութդատ եմ, մի դրան կարող եմ տալ, ասաց Միրզան։

— Հինգ դրան պակասում է, գոչեց Աղա Ջանը —ես երկու էլ տուի։

— Լա՛ւ, լա՛ւ, ասացի ես — մնացածն էլ ես կը տամ։

— Վերջացաւ ուրեմն, գոչեց Աղա Ջանը — գե՛հ, շուտ արէք։ գիշերուան հագիւ երեք ժամ է մնացել, գնա՛նք։

— Գնա՛նք, ասացի ես, իսկ ես ուզում եմ ճանապարհորդական մեքենայն էլ վերցնել մի քանի դիրքեր հանելու համար։

— Ուրեմն պատրաստեցէք, ասաց Միրզան կանգնելով — Միրզա աղաջանն էլ թող երթայ գինին առնէ։

— Իսկ Յովհաննէսը (Ա. աշակերտը) ուզարկէք էշերը վարձելու, Եպիսկոպն էլ (Բ. աշակերտը) միս և հաց առնելու։

— Ես էլ ծախսոս կը պատրաստեմ, ասաց Ստեփանը։

— Ո՛չ, ասացի ես — դու իմ ջուրթակը դիր արկղի մէջ, յետոյ մի քանի ապակեայ մաքուր թիթեղներ դարսիր թղթի մէջ, վերցուր նաեւ մի քանի կաս անմաքուրներ, սրբելու մեքենայն եւ դեղ, նաեւ մի քանի թերթ ծծիչ թուղթ։ դնա՛ ...

Բ.

Եւ այսպէս մենք սկսեցինք Նապաստակի-Բլուրը գնալու պատրաստութիւն տեսնել։ Ես, պարոններ՛ը, սիրում եմ այդ տեսակ ընկերական քէֆեր, բայց միայն սկսելու համար եւ ո՛չ չարունակելու։ չարունակութեան մէջ մի տխուր և մեքանանձոտ ընկեր եմ։ Փող ունէի, գործերս ալ լաւ դրութեան մէջ էի ձգել, Նապաստակի-Բլրոյ գազանանոցը և բուսաբանական այգին տեսնելու հետաքրքրութիւնս գրգռուեց, սիրտս էի նաեւ տեսարաններ լուսանկարել, ուստի ջերմ կերպով վերաբերուեցի այդ գործին և մենք մի ժամից յետոյ սպիտակ էշերի վրայ հեծած, դուրս էինք գալիս Տարբասի դռնից դէպ ի Նապաստակի-Բլուրը տանող հարթ ճանապարհի վրայ, որպ հոլիզնում տեսնվում էր բլուրը իւր վրայի պալատով և որպ կապարեայ գմբեթը փողփղում էր արեգակի ճառագայթներից։ էշերը շատ լաւ էին վազում, ջուրթակը ձեռքիս էր, Միրզան երգում էր եւ միւսները «չո՛ւ, չո՛ւ» էին կանչում էշերին։

Ով որ արել է մի այսպէս ճանրորդութիւն, նա կ'երեւակայէ թէ ես ինչ ուրախութեան մէջ էի։ Միրզան իւր թեւի տակն էր առել կիթառը և անցորդների աչքիը ծածկելու համար, իւր վրայ էր առել մի երկար «արա»(3) որպ փէշը ծածկել էր իշու պէշը մինչեւ ծնկները, իսկ էշի երկու կողքերից կախվում էին նորա երկար ոտները և մենք ծիծաղում եւ ծաղրուվինք նորան։ Միրզա Աղաջանը կողքից էր նստել էշի վրայ, Ստեփանը փախենումէր և միշտ իշու սանձը ձգում, երկու աշակերտները կռվում էին փոխ առ փոխ հեծնելու համար, իսկ էշերի տէրը մի երկար բարակ շղթայ ձեռքին գարնուէր էշերին և ինքն էլ եռեւիցը վազում։

Այսպէս մենք հասանք բլրի ստորոտը, այնտեղ ցած իջանք էշերից, որոնց տէրը մեկնեցաւ անասունների հետ, իսկ մենք բուսաբանական այգիի մտ գտնվող ընդարձակ դաշտի մէջ տեղ տեղ եղած տներից մէկին մտ կանգ առինք։

Երեւում էր բարձրաստիճանաւորի չքեղպալատ, իսկ այդ դաշտային տները նորա մեծամեծների և թիկնապահների բնակութիւններն էին, թէեւ ոչ մի կարասիք չկար այն տեղ, որովհետեւ չատը ամէն մի ամառանոց գնալուն իւր հետ էր տանում 100 ի չափ բեռնած ջորիներով կամ կարասիք։

Մենք պատուսակը, մեքենայն, ջուրթակը և կիթառը թողինք այդ տան մէջ, որպ առջեւը գտնվում էր մի փոքրիկ պարտէզ և նորա միջից անցնում էր յատակ ջրով մի առուակ, մի կողքին ցցվում էր ապաւենաւորը, իսկ մենք ելանք պտտելու բուսաբանական այգին, թողնելով եղիպտի պատուսակի մտ։

Մտանք չքեղ և ահագին այգին, որպ մէջ աշխատում էին բազմաթիւ պտուղպանները, մշակում էին, ջրում, ծառուղիները ուղղում։ իսկ ծառերի վրայ թռչկոտում և երգում էին զանազան թռչուններ, ընդարձակ լճի վրայ լողում էին բադեր, սագեր, ծովային թռչուններ, ծառերի տակը վազվզում և կամ կանգնած բաց էին առնում իրենց հովանաւորի նման գոյն գոյն հիանալի փեռուները—սիրամարգերը, թռչկոտում և երեւում ու անհետանում էին սառուցի կտորներ հանուած, սենեակի մէջ տեղի փոքրիկ աւազանի մէջ ցայտում էին կարմիր ձկները, իսկ շատրուանի կողքին դրուած բազկաթոռների վրայ մենք նստեցինք։

—Շահը այստեղ է նստում, ցոյց տուաւ ինձ պատուի պահապանը մի բազկաթոռ։ ես ծիծաղելով նստեցի նորա վրայ, ձեռքերս սկսեցի խաղալ աւազանի ջրի հետ, պարտիզպանի ընծայած փունջը ձգեցի նորա վրայ և զմայլուն ջրոս կողմն էլ նայում։

Միրզան սկսեց ածել կիթառը, այդ էր պակաս միայն, և ես կարծես դրախտի մէջ էի։

—Գնանք գազանանոցը տեսնելու, ասաց Միրզան գադարելով ածելուց։

Մենք դուրս եկանք պալատից և բարձրացանք մի մեծ լճի ափ, լճի, որպ վրայ լողում էին հարիւրի չափ սագեր և բադեր, սկսեցինք քարեր նետել, թռչունները ուտելու բան կարծելով, խառով լողում էին դէպ ի նա։ Մենք մտանք գազանանոցի մէջ։ Այդ մի ընդարձակ շինութիւն էր վանդակապատ հատատուն լուսամուտներով և զանազան մտերի բաժնուած։ առաջին մասի լուսամուտի առջեւ կանգ առնելով, պատեղ տասի չափ «անթար» կարիր յեռոյզով կապիկներ տեսանք, որոնք շարուել էին վանդակների մտ և մեզ տեսնելուն պէս թաթերը դուրս պարզեցին մի բան խնդրելու դէմքով։

— Ախո՛ս, հայ չը բերինք, ասացի ես։

— Խատ տուէք, կ'ուտեն, ասաց գազանապահն օգնականը, որը մեզ հետ էր։

Ես քաղեցի մի փունջ մանուռ և պարզեցի, բայց ո՛չ մի կապիկ չ'առնելով հանդերձ, ես էին նայում վախվխելով, թաթերը պարզում առնելու և նորէն դեռ քաշում։ ես ներս նայեցի և տեսայ որ այնտեղ կծկուած նստել էր մի սարսափելի աչքերով և մազերով կապիկ և նայում էր։ ես խատ լուսամուտի մէջ ձգեցի, մի քանի նիսներ թաթերին պարզեցին, բայց սրբուած կատաղի կապիկը մի ոտիւն գոր ծեց։ բոլորը ճչալով հեռացան և նա միայնակ սկսեց ուտել մեզ նայելով աչքի տակից։

— Այդ կապիկից միւսները բոլորը վախենում են, ասաց օգնականը։

Եւ իրաւ միւս բոլոր կապիկները քաշուել կծկուել էին մի կողմ, իսկ մի քանիները ցատկեցին, պլլուեցան սիւնին և բարձրանալով վերի լուսամուտը սկսեցին վանդակները շարել, մեզ խնցնել կամենալով, որ այնտեղ ձգենք ուտելիք։ սկսեցինք ձգել հացի կտորներ, բայց չար անթարը նորէն այնտեղ բարձրացաւ, իսկ միւսները ցած սրացան։ մենք այդ պատեհ առիթ հասարելով ցածի լուսամուտից ուտելիք առինք, կապիկները վախվխելով և եռ նայելով առնում ուտում էին — լափում էին, բայց երբ անթարը ցած իջաւ, բոլորը փախան, իսկ ես ձեռքիս երկար ճիպոտով մի սասիկ հարուած տուի չար կապիկին։ նա թաթերը դուրս պարզեց — հարուածեցի։ սկսեց ցատկտել, տասմնիները կրճատեցնել, և թքել մեզ վրայ ...

Կէս ժամի չափ այդտեղ կանգ առինք, կաղին ձգեցինք, հաց տուինք, որոնցից մեծ մասը չար կապիկն էր ուտում և մենք սոխուած էինք փայտով նորան հեռացրնել, իսկ ուտելիքը ուղղակի միւս կապիկների դուրս պարզած թաթերի մէջ դնել։

— Գնանք միւս դազաններին տեսնելու, դիտեց Միրզան — վերջէն նորէն այստեղ կը գանք։

— Ուրիշ ի՞նչ դազաններ կան, հարցրի ես։

— Առիւծներ, ինձ, վագր, գայլ և ուրիշ ոչի՛նչ։

Մենք անցանք միւս լուսամուտի առջեւ, որպ վանդակները աւելի խիտ էին։

(Շարունակելի)
Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆՑ

(1) Պարսկական մղոն, հաւասար երկու ժամուայ ճանապարհի։
(2) Պարսկական փող, հաւասար 1 ֆրանքի։
(3) Պարսկական փող, շահին հաւասար է 8 փարայի։
(4) Պարսկական փող, հաւասար 10 ֆրանքի։
(5) Պարսկական մի վերնազգեստ է այդ։

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ Վէ ՄԷՆՏԻՆ ՄԷՀԼԻՍԻ

Զկրտէ մուհարրիր շարթնամէ մուճիրանճէ միւզայիտսի իֆրա գրլընճաղ օլան 48 միլիոն գըյէի ճէտիտ քէօմիւր իլէ 30,000 մէթրօ միքեաալ զայրը մանուլ քէրէսթէլէր էշճարըն կէլէճէք թրշրիին սանրինն 16ընճը ճուսուա էրմէէսի կիւնի գարարը գաթիսի վերիլէճէք յիտէն, թաւիպ օլանլարն եէմրի մէգքիբառէ տէբօրիթօ վէ միւթէպէր բէֆիլերի իլէ Օրման վէ Մէհտան մէճլիսինէ վէ մահալլիտէ տաթսի Օրման Միւֆէթթիշլինէ միւրաճաաթի էյլէմէլերի իլան օլունուր։

Իտարէի մէրքէզիյէ սէյլաբ միւֆէթթիլերինէն իրլէթիլու Արթին էֆէնտինին թանսիպ վէ իթա էյլէտիկի խարիթաի խարիշաֆիյէտինէ կէօսթէրիլէն վէ պատէլ իհալէ արագի իւզէրինէ տէ պաշգաճ թարիրը իսիլէճէք օլան վէ էսամի վէ նուսէրօլարն խարիթա իւզէրինէ մուրագամ պուլունան 39 բարչա օրման գրթալարընաա ալէմթարտին 48 միլիոն գըյէի ճէտիտ քէօմիւր-իլէ զայրը մանուլ 30,000 մէթրօ միքեաալ քէրէսթէլիլը էշճար գիյրտէ մուհարրիր չէրթիթի տանրիքսինէ գամ վէ սարֆի օլունանդ իւզրէ պիլ միւզայիտ թէգարարուր իտէճէք պէտէլ իլէ թալիսինէ իհալէ գրլընճաղ արը։

Պէշինճի մաղրէ.—Մէրսլաթ բուսուալա իլէ խարիթաակ կէօսթէրիլէն մէգքիւր իւլ մէգարար վէ իւլ գրթա օրմանլարն իֆասը հալ վէ մասլահաթ վէ զուհուր իտէճէք թալիպլէրին տէրէճէի իգթիսար վէ սէրվիթինէ կէօրէ թօբասն վէ եա բարչա բարչա վէ եաթսա պիր գաչ բարչա պիրլէշտիրիլմէսի իլէ Ֆիրուսթի ճայիզ օլմաղ արը։

Իէֆինճի մաղրէ.—Պալատէ պէյան օլունան քէօմիւր վէ քէրէսթէէրին ամէլիյաթը գամիլ վէ սարֆիյէսի իշլուն թարիրը իհալէտէն իթիբարէն 3 սէնէ միւատէթ թային գըլընմրշ օլտուղընտան, մէգքիւր իւլ մէգարար քէօմիւր վէ քէրէսթէէրին պէհէր սէնէ իշինէ զամին իսիրաճ գըլընմաղ իւզրէ գաթու իսմալ իտէրէք խիթամը թարիրը մուգավէլէտ քեֆիֆէի ամէլիյաթա խիթամ վէրմէյէ միւֆիթէպիմ մէճմուր օլմաղ արը։

Իւլիմճի մաղրէ.—Ամէլիյաթը գամիլ վէ օրման մէմուրլարընին իրաէ իսթէճիի ուսուլ վէ գարտէի ֆէնէրիյէ թէվֆիգ իտիրիպ խիլաֆը գարտ իճրան գամիլաթ օլունմամաղ, վէ պու ամէլիյաթ վէ գամիլաթէ օրմանլարա պիտ նիզամաթ վէ թարմամաթ ահրէճանտան վէ էլէէմ մէրքէ օլան զամանինը Տէվլէթը Ամիյէյէ թէվֆիգ հարէքէթի իսիլէճէք սիր։ իշլուն օրմանլարա զուհուր իտէճէք թալիպլէր իլէ քէֆիլէրի մութալաա թէպտան Տէվլէթը Ամիյէյէ օլմաղ վէ թապիիյէթը էճնէպիյէսինին քէֆիմ վէ իսիմա իլէ թէպտան Տէվլէթը Ամիյէ սրֆարթիյէ իշլուն քէօմիւր վէ քէրէսթէէրին իհալէ գըլընմայաճաղ արը, թապիիյէթը էճնէպիյէսինին քէֆիմ վէ իսիմա իլէ թէպտան Տէվլէթը Ամիյէ սրֆարթիյէ իշլուն քէօմիւր վէ քէրէսթէէրին իլը թիզամ էյլէտիլէրի ախիրէն թէպէյեուն վէ թէհագուգ իտէճէր պուլունուր իսէ, անէրին սրֆարը թապիիյէթը էճնէպիյէտլերի պու իշալ սագրմ օլուպ, կէրէք միւատտի վէ կէրէք միւատտի ալէյհ օրուշլար մէճհաբիմ Տէվլէթը Ամիյէյէ միւրաճաաթա մէճմուր օլմաղլար արը։

Տէօրթինճի մաղրէ.—Զէրբ օլունան քէօմիւր վէ քէրէսթէէրին ամէլիյաթը նագիյէ վէ մէտարիֆիանը սայիրէսի քէամիլէն միւէթիմմ այիտ վէ բուսի օլմաղ արը։

Պէշինճի մաղրէ.—Իրինճի մատատէթ թային գըլընան միւատէթ զարֆընտա մէգքիրիլ մուդտար քէօմիւր վէ քէրէսթէէ քեամիլէն գամ վէ հարգ վէ նագլ օլունմաղ վէ միւատէթը մէգքիւրէրին ինդրզընտա օրմանտա վէ եօլարտա մանուլ վէ զայրը մանուլ նէ մէգտար քէօմիւր վէ քէրէսթէ պուլունուր իսէ ճիմէնի ճանիրը միրիտէն զայրի օլունուպ պուլունան սուլտան սուլտան սուլտ

ՄԱԿԱՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

Հիւսիսային Գործակալութիւնը կը հեռագրէ ռուսական լրագրաց թէ, «Երբ հայ հոգեւորականութիւնը կը ներկայանա Մակար Կաթողիկոսին ի Թիֆլիս, Ն. Վեհափառութիւնը կ'ըսէ ի մէջ այլոց. «Ես կը տեսնեմ որ ձեզնէ շատեր ուղիղ ճանապարհէն շեղած են. էր ժամանակ յորում գուք կը կառավարէիք ժողովուրդը, իսկ այժմ ժողովուրդը կը վարէ զձեզ։ Դուք պարտաւոր էք աշխատիլ նախկին տեղը գրաւելու։ Ձեզ հետ պիտի վարուիմ ձեր գործոց համեմատ։ Բարի գործերը պիտի վարձատրուին, չար գործերը պիտի պատժուին խստիւ։»

Կաթողիկոսական Ցանձնաժողովը իւր տասներորդ նիստն ըրաւ երէկ Դալաթիոյ Մատենադարանին մէջ եւ վերջնական խորհրդակցութենէ մը յետոյ, ստորագրուեցաւ մեծամասնութեան Տեղեկագիրն, որ պիտի ներկայացուի Ազգ. ժողովոյ վաղուան նստին։ Իսկ փոքրամասնութեան Տեղեկագիրը պատրաստուած չէր տակաւին։

Կը լսենք թէ Միսիթարեան գաւառէն 500 տուն Ասորիք մեր Ազգ. Պատրիարքարանին իրաւասութեան ներքեւ մտնելու փափագ յայտնած են և եկեղեցի ու վարժարան կը խնդրեն։

Միսիթար կը գտնուի Տիարպէքիրի կուսակալութեան մէջ, ոչ շատ հեռի յեդեսիոյ։

Տնտեսական խորհուրդն իւր չաբաթական նիստն ըրաւ երէկ ի Դալաթիա, ատենապետութեամբ Ներսէս. եան Ներսէս էֆէնտիի, և զբաղեցաւ գլխաւորաբար գաւառական Մուրաթայից և այլ անհատական խնդիրներով։

Յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ չորեքշաբթի առաւօտ, ի Պատրիարքարան։

Կարինէն մեզ կը գրեն.

Կարսէ եկած լուր մը կը ծանուցանէ թէ Մակար Սրբազան ամսոյս 10ին Ս. Էջմիածին պիտի հասնէր, և 14ին Հայոց վարժարանները պիտի վերաբացուին, և 27ին Կաթողիկոսական օծումը տեղի պիտի ունենայ։ Այս տեղ ժողովուրդ սկսեալ ի՛սպասէ որ Կեդրոնական ժողովներուն խիստ վճռաբանութիւնները վերջ դնեն, և Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ իրական շահը ձեւական խնդիրներու զոհ չ'երթայ։

Մեր այս աւուր թուով կը հրատարակենք կարեւոր գրութիւն մը այն է տեղեկագիրն՝ զոր 1859ին Դէ., որդ Պատրիարք, համահաճ հաւանութեամբ Հոգեւոր և Դերագոյն Ժողովոյ, ուղարկած է առ Ս. Սիւնհոդն Էջմիածնի։ Կաթողիկոսական ներկայ խնդրոյն մէջ բաւական հետաքրքրութեամբ կընայ կարդացուիլ այդ տեղեկագիր։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Դեսպանախորհրդոյ համար սպասուած կայս. Իրատէն եղելով երէկ, Բ. Դրան կողմէ հրաւիրագիր ղրկուեցան մեծ Տէրութեանց դեսպաններուն և առաջին նիստը պիտի գումարի այսօր։

Դեսպանախորհուրդը պիտի գումարի Թեոդանթարանի հրապարակը դըտնուած ապարանքին մէջ որ յատկապէս կահաւորուած է այս նպատակաւ։ Նիստը տեղի պիտի ունենայ կէս օրէն երեք ժամ յետոյ, այսինքն ժամը թրքական 10ին։ Իբրեւ Օսմանեան պատուիրակ՝ Դեսպանախորհրդոյ մէջ պիտի բազմին, Արտաքին գործոց Նախարար Վեհափ. Սայիտ փաշա և Դատական նախարար Վեհափ. Սէրվէր փաշա։ Դեսպանախորհրդոյ քարտուղար անուանած են, օտար թղթակցութեանց քարտուղար Նաում էֆէնտի և արտաքին թղթակցութեանց երկրորդ քարտուղար Եւսեփ պէյ որոց պիտի աջակցի օտարազգի քարտուղար մը զոր դեսպանք այսօր պիտի անուանեն։

Սանիլէի երկրորդ ատենան տրուեցաւ Տ. Տ. Փէլտիմանեան էֆէնտիի։

Անտառաց և հանքաց ժողովոյ անդամ անուանեցաւ Բիֆաթ պէյ։

Անտառաց և հանքաց ժողովոյ անդամներէն Բէֆիզ պէյ՝ Առեւտրական նախարարութեան վիճակագրական Դիւանի տնօրէն անուանեցաւ։

Քաղաքապետութեան հաշուակալի օգնական Խալիտ պէյ՝ Կազարանի վարչութեան հաշուակալ անուանեցաւ։

Պալտի ատենան տրուեցաւ Սապրատութեան պաշտօնատան նախագահ Սէնիհ էֆէնտիի։

Միւթէֆալիզի ատենան տրուեցաւ Զմիւռնիոյ առողջապահական քննիչ Տօքթ. Քոչօնի էֆէնտիի։

Երմտական նախարարութիւնն 5000 ոսկւոյ գումար մը ղրկեց ի Կրէտէ, կղզւոյն զինուորական անհրաժեշտ պիտոյքներն հոգալու համար։

Նեսլշահ կը ծանուցանէ թէ Պարսից Վեհ. Շահն Վեհ. Սուլթանին նուիրած է երկու քնար Թիւրքմէնական ձիեր զոր պիտի յանձնէ պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին Խան։ Այս ձիերուն իւրաքանչիւրն 1000 ական ոսկի կ'արժէ։

Ծովային նախարարաց Հասան փաշա երէկ ժամը 9ին կայսերական պալատն հրաւիրուեցաւ։

Ագրիանուպոլսէն կը գրեն առ Սապէթ թէ Արեւելեան Ռումէլիի մէջ Ազգ. ասանդը իշխանին հակառակորդ զօրեղ կուսակցութիւն մը կազմուած է Իշխանն եւ իւր համախոհները վանելու առաջադրութեամբ։

Սպարապետ Ալի Սայիպ փաշա հրամայած է կայս. բանակաց մատակարարութեան վարչութեան որ 200 անկողնէ բաղկացեալ և Կարմիր Մահիկ անուամբ շարժուն հիւանդանոց մը կազմելու համար պէտք եղածն ի գործ դրուի անյապաղ։

Գերմանացի սպայ Բահլէր փաշա՝ որ ժամանակէ մ'ի վեր ծանր հիւանդութեամբ կը տառապէր, նախընթաց գիշեր մեռաւ Բերայի գերմանական հիւանդանոցին մէջ,

Բահլէր փաշա ունէր կիսաբաժնի զորավարի ասիճան, դեր-նախագահն էր օսմանեան Սպայակոյտին և Թուրքիոյ ծառայութեան մէջ գտնուող գերմանացի սպայից պետն, միանգամայն պատուակալ թիւնապահ Վեհ. Սուլթանին։

Յուղարկաւորութեան հանդէսը տեղի կունենայ այսօր, երեսպական ժամը 9ին։ Ներկայ պիտի գտնուին բաւական թուով զինուորք, սպայք և զինուորական նուագածուաց խումբ մը։ Արտաքին գործոց Նախարարութեան արարողապետ Իպրահիմ պէյ, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսի թարգման Վէքիլ էֆէնտի և Արտաքին գործոց Վեհ. Նախարարի թարգման Միքայէլ էֆէնտի եւս ներկայ պիտի գտնուին իրենց պաշտօնական համազգեստներով։

Տիկին Բահլէր փաշա որ իւր ամուսնոյն ծանր վիճակը լսելով, փութով մեկնած էր Գերմանիայէն, երէկ առաւօտ մայրաքաղաք հասաւ։

Հէքէքեան կը ծանուցանէ թէ արքունի Վառօդարանի տնօրէն Սապիթ փաշա շաբթուս մէջ Գերմանիա պիտի ուղեւորի, պաշտօն ունենալով Կայս. կառավարութեան կողմէ Բրիւքի զինագործարանին յանձնարարել թնդանօթները նախապէս փորձել, քննել և յետոյ առա ուղարկել։

Ֆրանսական և Գերմանական դեսպանատանց առաջին թարգմանք երէկ Բ. Դուռն երթալով, երկարօրէն տեսակցեցան Արտաքին գործոց Նախարարի խորհրդական Տատեան Վեհափ. Յարութիւն էֆէնտիի հետ։

Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Սպայակոյտի առաջին քարտուղար Մուխթար էֆէնտիի շնորհել, հանգուցեալ Զիյա փաշայի Եւրոպէ Քալաբրիմի վրայ ունեցած ապարանքն։

Ֆար դ'Ալէսանդրէ հետեւեալ կերպիւ կը նկարագրէ Սրբ Տրբինա Ուօլֆի ժամանումն յԵգիպտոս։

Բրիտանական Իլլս մարտանաւն որ կը բերէր Վեհ. Թագուհւոյն բարձրագոյն պատուիրակն՝ Սրբ Տրբինա Ուոլֆի՝ այս առաւօտ (17/29 հոկտ.) ժամ 10ին (Ը. Ե.) մեր նաւահանգիստը մըտաւ։

Ալէքսանդրիոյ կառավարիչ Օսման փաշա Օրֆի, ի դիմաց Խալիլի, արարողապետ Թէոֆիս փաշա, բրիտանական առաժամեայ ներկայացուցիչ Պ. Էկերթը և Ալէքսանդրիոյ անգլ. հիւպատոս Պ. Բուլքնը անմիջապէս երկու մեծ մակոյկներով շոգենաւ դնացին պաշտօնապէս ընդունելու համար զՍրբ Ուոլֆ։

Նախարարապետ և արտաքին գործոց Նախարար Նուպար փաշա որ երեկ իրիկուն քաղաքս ժամանեց ընկերակցութեամբ Թագաւոր փաշա Յակոբեանի, Ծովային պաշտօնատան մէջ կրնպասէր դիմաւորելու համար զՍրբ Ուոլֆ։ Ասյս միջոցին, բրիտանական պատուիրակն իւր առաջին տեսակցութիւնը կընէր Օսման և Թէոֆիս փաշաներու և Պ. Պ. Բուլքնի և Էկերթընի հետ։ Սրբ Ուոլֆ փափագ յայտնեց ցամաք եջնելէ առաջ նախաճաշել և սեղանի հրաւիրեց այս վերջիններն։ Իսկ Օսման և Թէոֆիս փաշաները ցամաք դարձան, մեկնման պատարաստութեան համար հարկ եղած հրամանները տալու, փասն զի Սրբ Ուոլֆ մտադիր էր ժամը 4ին մեկնիլ։

Բրիտանական պատուիրակն իւր ուղեկցաց հետ ցամաք եջաւ ժամ 11. 50ին և թնդանօթի 15 հարուածներով ողջունուեցաւ։ Ծովային պաշտօնատան քարտիին վրայ անգլիական զօրաց դունդը զինուորական պատիւներն ընծայեց. մինչ որն գնդի, ինչպէս Խալիլին Մահրատ զրօսանաւուն նուագածուաց խումբերն եգիպտական Մարշն և անգլիական ազգային երգը կը նուագէին։

Նուպար փաշայի հետ հակիրճ տեսակցութենէ մը յետոյ, Սրբ Ուոլֆ իւրեն համար պատրաստեալ կառքը նստաւ, քովը ունենալով զնախարարապետն, և իւր դէմ՝ Պ. Պ. Էկերթընն և Բուլքս։ Օսման փաշա Օրֆի և Թէոֆիս փաշա ուրիշ կառքով մը կը հետեւէին անոնց։ Թագուհւոյն պատուիրակն Ալէքսանդրիոյ զինուորական անգլ. հրամանատարին այցելութիւն մը տալէ յետոյ, երկաթուղւոյ կայարանը գնաց ուր յատուկ սրահ մը պատրաստած էր և անգլիացի երեւելիք կսպասէին զինքը ողջունելու համար։

Ժամ 1 1/4 էր, երբ Սրբ Ուոլֆ իրեն յատուկ կառախաւսքը բազմեցաւ, ընկերակցութեամբ Նուպար փաշայի, Թէոֆիս փաշայի և Պ. Էկերթընի և շոգեկառքը մեկնեցաւ ի Դահիրէ։

Էհէքէս քաղաքական տեսութեան մը մէջ կրսէ թէ Դեսպանախորհուրդն ո՛չ ուժեղ վստահութիւն կը ներշնչէ այլ ևս, ըստ որում ո՛չ Գերմանիա, ո՛չ Աւստրիա և ո՛չ Ռուսիա գործնական միջոց մը չեն դտած իրաց Նախկին վիճակը վերահաստատելու համար Յարեւելեան Ռումէլի։ Ռուսիոյ այն ծրագիր, թէ հարկ է խառն յանձնախումբ մը ղրկել Յարեւելեան Ռումէլի, յառաջ քան զգործելն Թուրքիոյ, մեծ ընդունելութիւն չէ գտած ի Վիէննա, նկատելով Սոֆիայի և Փիլիպէի պուլկար ժողովրդեան տրամադրութիւններն։

Ռուքրէշի պուլկար գործակատար Պ. Նաչէվիչ, որ իւր կառավարութեան կողմէ յատուկ պաշտօնով Վիէննա ղրկուած էր, հեռագրաւ եւ կանչուեցաւ ի Սոֆիա։ Նա կ'ըսէ թէ պուլկարական Միութեան Աւստրիոյ հանանութիւնն ստանալու համար եղած բոլոր ջանքերն ի դերեւ ելան։

Նեսլշահ կ'իմանայ թէ ամերիկեան նախորդ դեսպան Ուայլէյս զորավարն այս անգամ Կ. Պոլիս գալուն նըպատակն է նորահնար ծովատորմիղ մը յատակագիծը ներկայել Վեհ. Սուլթանին։

Բ. Դուռը՝ Սերպիական դեսպան Պ. Կրուիչի միջոցաւ գոհութիւն յայտնած է Պէլգրատի Դահլիճին, այն ծանուցագրոյն համար զոր Սերբիա ուղղած էր մեծ Տէրութեանց վերջին ծանուցագրոյն ի պատասխան։

Դատական նախարարութիւնը նկատելով որ, վճռագրի և դատաստանական այլ ծախքեր գիւրամատչելի չեն և թէ այս պատճառաւ դատ ունեցող շատ մը անձինք չեն դիմեր դատարանաց, որոշեց բարեփոխելով չափաւորել գանձք և այս նպատակաւ, ընդհ. դատախազներու օգնականներէն բաղկացեալ յանձնաժողով մը կազմեց որ նախընթաց օր իւր առաջին նիստն ըրաւ։

Առողջապահական խորհուրդն իւր վերջին նստի որոշմամբ նոյեմբեր 4 թուով հետեւեալ շրջաբերական հեռագիրն ուղղած է առողջապահական կայարանաց։

«Որոշմամբ խորհրդոյս, Միջերկրականի ֆրանսական և իտալական նաւահանգիստներէն (ի բաց առեալ Սիկիլիա) եկող նաւուց համար հաստատեալ տասնօրեայ քարանթինան հինգ օրուան վերածուած է, զոր պէտք է մաքրել Իզմիրի, Պէրութի, Ալիքիկեան Տրիպօլոյոյ կամ Վայլօնայի նաւահանգիստներէն մէջն։ — Սպանիոյ, Ալճէրիոյ, Թունէզի և Սիկիլիոյ համար հաստատեալ քարանթինան նոյնը կը մնայ։ Իսկ Վառնայէն, Պուրգասէն, Օտէսայէն, Ռումանական նաւահանգիստներէ, Թրիէստէն եւ Եգիպտոսէն ուղեւորով եկող նաւուց համար հաստատեալ հսկողութիւնը վերածուած է բժշկական այցելութեան որ տեղի պիտի ունենայ առողջապահական բժիշկ դտնուած նաւահանգստի մը մէջ։ Նոյնպէս Ճիպրալթարէն եկած նաւերը մաքուր անցագիր պիտի ստանան, բժշկական այցելութենէ յետոյ։ Այս տնօրէնութիւնք գործադրելի են ներկայ թուականէս սկսեալ, ի բաց առեալ այն նաւուց համար, որք այժմ քարանթինա կ'սպասեն և հետեւաբար նախորդ կանոնաց ենթարկեալ են։»

Կը լրչուի թէ, Պոլսոյ շրջակայքը գտնուած այգիներու մէջ վարակեալ օրթալուխի ջնջման համար յանձնաժողով մը կազմուած էր նախագահութեամբ երկրագործական անօրէն Ամասեան էֆէնտիի, և այս յանձնաժողով անդամ անուանած էին նաև ընդհանուր պարտուց վարչութենէն երկու պաշտօնեայք։ Հէքէքեան կը ծանուցանէ թէ Երմտական նախարարութիւնն, ըստ խնդրանաց սոյն յանձնաժողովոյ, 2000 ոսկի յատկացուցած է, որով պէտք եղած դեղերը դնուելով կարելի պիտի լինի օրթալուխի ջնջումը կատարելագործել։

Տօքթ. Զբրհճեանի և Սմիռնոյ-լրագրոյ միջեւ բացուած դատերն անվերջանալի երեւոյթ մը կ'ստանան։

Բերայի պատժական ատեանն անցեալ շաբաթ օր զրաղեցաւ նոր դատով մը զոր յիշեալ բժիշկը բացած էր Պ. Հանլիի դէմ, ինքսուց հատուցում պահանջելով քանի մը անուանարկել յօդուածոց համար։ Սմիռնոյ-լի փաստաբան Իսմայիլ էֆէնտի դիտել տուաւ թէ Զբրհճեան էֆէնտի նախապէս դատ բացած լինելով Տօքթ. Նուրի պէյի դէմ՝ զոր կ'ամբաստանէր իրր հեղինակ իւր նկատմամբ Սմիռնոյ-լի մէջ հրատարակեալ նամակաց, այդ դատի մէջ Պ. Հանլի իրր վկայ կոչուած էր, թէ Տօքթ. Զբրհճեան իւր խնդրագրոյն մէջ յայտարարած լինելով թէ բողոք բարձած է նաև Նուրի պէյի դէմ, այս երկու դատաստանք ի հիմանց միեւնոյն են և տարբեր կերպով չեն կրնար տեսնուիլ, թէ Իւսկիւտարի դատարանն արդէն դատապարտած է զՏօքթ. Զբրհճեան 2 ոսկւոյ տուգանաց և դատական ծախուց։ Փաստաբանն այս ամենէն եղրակացուց, թէ դատարանը ժամավաճառ պիտի լինէր քննելով խնդիր մը որ յառաջագոյն դատուած է օսմանեան ուրիշ դատարանի մը կողմէ։

Դատարանն Իսմայիլ էֆէնտիի համակարծիք չդտնուեցաւ սակայն և ,դեռ խորհրդակցութեան՝ յայտարարեց թէ որքան ալ որ Իւսկիւտարի պատժական ատեանն զրաղած է Նուրի պէյի և Տօքթ. Զբրհճեանի դատով, ինք չէր կրնար մերժել այս վերջինոյն կողմէ Պ. Հանլիի դէմ բացուած նոր դատին քննութիւնն։

Սմիռնոյ-լի փաստաբանը վերաքննութեան դիմեց Բերայի դատարանի այս որոշման դէմ։

Երէկ գիշեր Իւսկիւտար եէնի-Մահալլէ թաղն Յունաց Բրօֆէրէ Իլլա եկեղեցին դողեր մանելով արձաթեղէնները կողոպտեր են։

Ագրիանուպոլսէն կը գրեն առ Հէքէքեան թէ, Քրիք Քիլիսէի կողմէն սխալմամբ սահմանագլուխն անցնող երկու Պուլկար հեծելազօրք Ագրիանուպոլսոյ զրկուած են։

Անգլիական Քիւնարտ ընկերութեան Սպրէյ շոգենաւն, որոյ ընկղմիլը ծանուցինք երէկ, հոկտ. 24ին մեկնած էր Լիվերբուլէն և հոկտ. 28էն 29ի լուսնալու գիշերը ընկղմեցաւ ի Մարիքա, մերձ Քորունայի, սպանիական ծովեզերաց մօտ։ Այդ գեղջկի շոգենաւ Լիվերբուլէն Կ. Պոլիս կուգար մանֆշուռա բեռցած, ընդ ամենն 900 Բեռ. ատրանքով։ Նաւուն մէջ կային նաւապետն Հիլէն անուն, 47 նաւատիք և սպասաւորք և 26 ուղեւորք։ Կ'ըսուի, թէ չորս հոգի կորսուած են, սակայն յայտնի չէ թէ ասոնք նաւատիներէ՞ն են թէ ուղեւորներէն։ Դեռ մինչեւ երէկ, ընկերութեան Կ. Պոլսոյ գործակալութիւնը մանրամասն տեղեկութիւն չէր ստացած այս արկածին վրայօք։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՑ ՀԱՂՈՒՍ

Փարիզ, 4 Նոյեմ.

Նախարարութիւնն հրաժարական պիտի տայ երբ Երեսփոխանական ժողովը բացուի, այլ ստոյգ կը նկատուի թէ վերստին պիտի կազմուի Պ. Պրիսոնի ձեռամբ և նոյն տարբերէն պիտի բաղկանայ։

1859 Ի ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՄԸ

Օրինակ խնդրոց և առաջարկութեանց տուեալ առ Կաթուղիկոսական Մայր Աթոռն Ս. Էջմիածնի, որ վաւերացեալ է ազգային Հոգեւոր ժողովոյ ստորագրութեամբ և Գերագոյն ժողովոյ կնքով, նոյնպէս ստորագրութեամբ և կնքով Սրբազան Պատրիարքին Դէորգայ։

Խնդիր և առաջարկութիւն ի դիմաց հոգեւորականաց և ժողովրդականաց բնակելոցս ի Տաճկաստան առ Ս. Սիւնհոդն Արարատեան Մայր Աթոռոյ Ս. Էջմիածնի, որպէս զի յարարեալ ի բարեկարգութիւն մեր ընդ Սրբոյ Աթոռոյն՝ որ առ ժամանակս մի դադարեալ էր, սկիզբն առցէ և չարաւնակիլ անընդմէջ և սերտանալ, որպէս և էրն կանխաւ։

Ա. Ընդարձակութիւն կաթուղիկոս Հայրապետի նորոյ, յոյժ ամ պարապ իցէ Աթոռն, լինիցի ըստ Սահմանադրութեան, որ հաստատեցաւ առ Հայրապետութեամբ Տ. Տ. Յովհաննու Կարբեցւոյ։

Բ. Սրբազան Սիւնհոդն Սրբոյ Էջմիածնի ունիցի զերկրատան անդամս, որոց վեցն իցէ ի Ռուսաստանէ ներկայացուցանել զուխտ Հայ եկեղեցւոյ Ռուսաստանու, չորս ի Տաճկաստանէ՝ ներկայացուցանել զուխտ Հայ եկեղեցւոյ եղելոյ ի նմա. մի ի Պարսկաստանէ, և միւս ևս ի դպրութեղոյ ազգայնոց յարեւմտեայս ի Մալտավայրքիս, ի Սուչօվա և յայլսոյ՝ ուր գտանիցին ի Լուսաւորչական ազգայնոց։

Գ. Սրբազան Կաթուղիկոսն Սրբոյ Էջմիածնի՝ առաքեսցէ զարժանաւոր եկեղեցական ոք ի Կոստանդնուպոլիս՝ փոխանորդ Արարատեան Մայր Աթոռոյ, լինել օգնական հոգեւոր կառավարութեան ազգայնոց ի Տաճկաստան, և անդամ Հոգեւոր ժողովոյն Կոստանդնուպոլսոյ, և յօդակապ սիրոյ և միջնորդ յարաբերութեանց ընդ Կաթուղիկոսական Մայր Աթոռն Սրբոյ Էջմիածնի և ընդ Պատրիարքական Աթոռն Կոստանդնուպոլսոյ, խորհեալ ի յուղմանց անհամաձայնութեանց ընդքաղաքական և ընդ եկեղեցական իշխանութիւնս. և ցորչափ է ի փոխանորդութիւն Մայր Աթոռոյ Սրբոյ Էջմիածնի և Կոստանդնուպոլսոյ անհնարին լինիցի նմին պաշտամանէ իւրմէ բարձրանալ ի Պատրիարքութիւն Պոլսոյ, բայց թէ յետ երիցն ի փոխանորդութենէ և երթալ գաղարելոյ իւրոյ ի Մայր Աթոռն զամս երիս. այնուհետեւ յարթ է ազգին ընտրել և կարգել զնա Պատրիարք Կոստանդնուպոլսոյ։

Դ. Իշխան է Սրբազան Կաթուղիկոսն գումարել Ազգային Ընդհանուր Ժողով՝ վասն վերանորոգութեան օրինաց և կանոնաց և աւանդութեանց հաստատելոյ ի նախնի Ս. Հայոց և ի ժողովոց։

Ե. Դերագոյն իշխան է ի Հայաստանեայց եկեղեցւոյ՝ ի դատել զանհընդունելս և զվարքաւոր, և զայնոսիկ՝ որք զանցանեն զօրինաց, և գյամառեալս ի մոլորութեան և զորս ոչ անսան օրինաւոր եպիսկոպոսի իւրեանց և վճռոյ Հոգեւորական ժողովոյն։

Զ. Ձեռնադրեսցէ եպիսկոպոսութիւն, զորս եկեղեցականք և ժողովրդականք իւրաքանչիւր վիճակի միաբանեալ հաճութեամբ և վկայութեամբ ընտրեալ մատուցանիցեն։ Իսկ զորս վասն վիճակաց Տաճկաստանի, յետ ընդունելոյ վկայագրութիւն ի Պատրիարքէն Կոստանդնուպոլսոյ, նոյնպէս և զորս մատուցանիցի ի Միաբանութենէ Ս. Երուսաղէմի վիճակաւոր Պատրիարքի Նոյնոյ Աթոռոյ՝ ձեռնադրեսցէ Եպիսկոպոս։

Է. Բացարձակապէս իշխան է օրհնել զՍրբալոյս Միւռոնն և առաքել ընդ ամենայն եկեղեցիս Հայոց։

Ը. Սրբազան կաթուղիկոսն ունի իշխանութիւն պաշտպանելոյ և պահպանելոյ զիրաւունս ազգային կալուածոց եղելոց ի Տաճկաստան և յամենայն տեղիս ուր և գտանիցեն, որպիսիք հաստատեալ են վանօրայք, եկեղեցիք և գերեզմանատունք ևն. հանդերձ նոցին սեպհական ստացուածովքն՝ առանց միջամուխ գալոյ վերակացութեան նոցին, և առանց փոխադրելոյ իրիք ի նոցունց ըստ հաճոյս։

Թ. Ի բաղմաց ժամանակաց առ աստանդական թափառելոյ ազգի մերում ի զանազան տեղիս և յիշխանութիւնս, չեղեալ գումարումն ազգ. ընդհ. ժողովոյ, վասն որոյ Սրբազան Կաթուղիկոսն ըստ չորրորդ յօդուածով ծանուցեալ կարողութեան իւրոյ յետ ոչ բաղում ժամանակաց գումարեսցէ ընդհանուր ազգային ժողով ի վիճակաւոր եպիսկոպոսաց, ի վարդապետաց, ի վանահարց, յուսումնական գղերց և յիշխանաւորաց ամենայն վիճակաց Ռուսաստանի Տաճկաստանի Պարսկաստանի և այլոց տեղեաց, որպէս զի ինքն ժողովի ի քին առեալ զարդի վիճակ և զնդգամանս եկեղեցեաց ազգիս, զխափանեալսն վերածիցեն յիւր տեղի, զպակասեալն լցուսցեն և զթիւրեալսն ուղղեսցեն ըստ առաքելական և հայրապետական կանոնաց և կարգաց եկեղեցւոյ, և հրատարակել ընդ ամենայ հայս, որպէս զի որք զանցանիցեն ապաշխարեալ զնոքօք զորս ժողովն հաստատեաց և հրատարակեաց, անկցին ընդ պատժովք դատապարտութեան։ Նոյնպէս և բաղմաց գործոց ազգայնոց զրուելոց ընդ զանազան կողմանս յորոց են՝ որ առ նուազագոյնս խղճի, և են՝ որ առ անգիտութեան կամ ի պատրելոյ ի չար օրինակաց անցեալ իցեն ըստ օրէնս և ըստ կանոնս, և զազգն թողեալ ընդ պարտեաւք օրինաղանցութեան և յանցաւոր և պակասաւոր, հոգ տարցէ ժողովն ի քաւութիւն անցելոյն, ի հանդարտութիւն խղճի բովանդակ ազգիս։

Ժ. Սրբազան Կաթուղիկոսն հաստատեսցէ ի միումն ի մատաւոր մենաստանաց Սրբոյ Մայր Աթոռոյ Էջմիածնի բարձրագոյն ուսումնարան վասն ժառանգաւորութեան եկեղեցւոյ, զի ի վարժելոցն ինքնայարեցին բանիբուն եկեղեցականք։

ԱՐՏՕՂՆՈՒԹԻՒՆՔ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՅ

ՍՐԲՈՅ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԵՒ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Ա. Ընդհանրական Կաթուղիկոսն Սրբոյ Էջմիածնի ծանիցէ զՊատրիարքն Սրբոյ Երուսաղէմի ծայրագոյն արքեպիսկոպոս և պատրիարք և նախապատիւ գահերէց աթոռոյ սրբոյ Յակոբեանց առաքելոցն ընդ դերագոյն իշխանութեամբ մայր աթոռոյ սրբոյ Էջմիածնի։

Բ. Ընդհանրական Կաթուղիկոսն Սրբոյ Էջմիածնի ծանիցէ զՊատրիարքն Կոստանդնուպոլսոյ ծայրագոյն արքեպիսկոպոս եւ պատրիարք ամենայն Հայոց բնակելոց ի Տաճկաստան, ընդ դերագոյն իշխանութեամբ Մայր Աթոռոյ Ս. Էջմիածնի, և ունել իշխանութիւն կարգելոյ և յետ կոչելոյ զառաջնորդս վիճակաց եղելոց ի Տաճկաստանի, խորհրդակցութեամբ Հոգեւոր ժողովոյն ընդ իւրեւ եղելոյ։

Գ. Կաթողիկոսունք Սսոյ և Աղթամարայ ինքեանք յաթոռս Հայրապետութեան իւրեանց, նոյնպէս և պատրիարքունք սրբոյ Երուսաղէմի և Կոստանդնուպոլսոյ յընտրիլ իւրեանց յուխտէ եկեղեցւոյ և ի ժողովրդենէ և ի նստիլ յաթոռս, յատուկ գրով՝ յորում տասրագրեալ իցէ և ուխտ եկեղեցւոյն մատուսցեն զհաւատիս մեծարանաց առ Մայր Աթոռս Սրբոյ Էջմիածնի։— Զարձեալն աթոռս այսոքիկ խորհրդով հոգեւոր ժողովոյ իւրեանց՝ զամենայն իրողութիւնս որ վերաբերին ի հոգեւորս, կարեն տնօրինել և կարգադրել իւրաքանչիւր յիւրեանց վիճակի. իսկ ի բանի և ի գէպս դժուարին խնդրոյ՝ փութայցեն խորհուրդ հարցանել ի Ս. Սիւնհոդէ Մայր Աթոռոյ Ս. Էջմիածնի։

Դ. Իւրաքանչիւր վիճակաւոր Եպիսկոպոսունք Հայոց բնակելոց ի Տաճկաստանի վասն ամենայն հոգեւորական և քաղաքական խնդրոց պարտին դիմել ի կեդրոն իւրեանց ի պատրիարքական աթոռս Հայոց ի Կոստանդնուպոլիս, ունելով իրաւունս՝ յորժամ հարկաւորիցի, բողոքել և առ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի։ Սակայն Ս. Աթոռն՝ յորժամ բողոք ինչ հասցէ առ ինքն ի վիճակէ իմ. ք, զպատճէն բողոքոյն արձանագրեալ յիւրում դիւանի, կանխաւ վասն նմին իրաց խնդրեսցէ և ընկալցի ծանօթութիւն ի պատրիարքարանէ Կոստանդնուպոլսոյ և ապա մատիցէ տալ զարմանին վճիռ։

Ե. Ամենայն գանգատք՝ որք լինիցին ի հոգեւորական մասին զկաթուղիկոսաց Սսոյ և Աղթամարայ և զՊատրիարքէ Ս. Երուսաղէմի, կամ զմիոյ ումեքէ յառաջնորդաց Տաճկաստանի, առաջարկեսցին նախ Հոգեւոր ժողովոյն Կոստանդնուպոլսոյ, ուր և տարցի փոթ ամենայն խնամով վճարել զիրան, բայց եթէ խնդիրն ոչ լուծանիցի ի ժողովի անդ, իրաւունս ունիցին որք զբողոքն հարին, այնուհետեւ բողոքել եւ առ Ս. Սիւնհոդն Մայր Աթոռոյ Էջմիածնի, որոյ արձանագրեալ յիւրում դիւանի զպատճէն ամբաստանութեան, խնդրեսցէ ծանօթութիւն ի Պատրիարքարանէ Կոստանդնուպոլսոյ վասն նմին իրաց, և ընկալցի, օրինաւոր կերպիւ ի գ-րէ գիցէ զպատասխանն և զօրինաւորն։

Զ. Սրբազան Պատրիարքն Ս. Երուսաղէմի յառանձին և ի պատշաւոր ուրեք արտաքոյ քան զմեծաձայնչակ վանս Ս. Յակոբեանց հաստատեսցէ բարձրագոյն ուսումնարան վասն ժառանգաւորութեան եկեղեցւոյ։

Զարսոսիկ ապաքէն ի գիր առեալ միաբանութեամբ, և մատուցեալ Ս. Սիւնհոդի Արարատեան Մայր Աթոռոյ մերոյ Ս. Էջմիածնի, կամիմք, զի պատճէն այսր թղթոյ նոյնութեամբ յերկուս այլ ևս օրինակս գրեալ եւ վաւերացեալ, մինն որ առ ի մէնջ մատուցեալ իսկագիրս է, պահեսցի ի դիւանի անդ Ս. Աթոռոյն. իսկ զմիացեալ երկոցուն պատճէնից այսր սահմանադրութեան՝ զմաւերացեալս ի Ս. Աթոռոյն, զմին առաքել ի Կոստանդնուպոլիս զի պահեսցի անկորուստ ի դիւան Պատրիարքարանն Կոստանդնուպոլսոյ և ապա մատիցէ տալ զարմանին վճիռ։

Ե. Ամենայն գանգատք՝ որք լինիցին ի հոգեւորական մասին զկաթուղիկոսաց Սսոյ և Աղթամարայ և զՊատրիարքէ Ս. Երուսաղէմի, կամ զմիոյ ումեքէ յառաջնորդաց Տաճկաստանի, առաջարկեսցին նախ Հոգեւոր ժողովոյն Կոստանդնուպոլսոյ, ուր և տարցի փոթ ամենայն խնամով վճարել զիրան, բայց եթէ խնդիրն ոչ լուծանիցի ի ժողովի անդ, իրաւունս ունիցին որք զբողոքն հարին, այնուհետեւ բողոքել եւ առ Ս. Սիւնհոդն Մայր Աթոռոյ Էջմիածնի, որոյ արձանագրեալ յիւրում դիւանի զպատճէն ամբաստանութեան, խնդրեսցէ ծանօթութիւն ի Պատրիարքարանէ Կոստանդնուպոլսոյ վասն նմին իրաց, և ընկալցի, օրինաւոր կերպիւ ի գ-րէ գիցէ զպատասխանն և զօրինաւորն։

Զ. Սրբազան Պատրիարքն Ս. Երուսաղէմի յառանձին և ի պատշաւոր ուրեք արտաքոյ քան զմեծաձայնչակ վանս Ս. Յակոբեանց հաստատեսցէ բարձրագոյն ուսումնարան վասն ժառանգաւորութեան եկեղեցւոյ։

Զարսոսիկ ապաքէն ի գիր առեալ միաբանութեամբ, և մատուցեալ Ս. Սիւնհոդի Արարատեան Մայր Աթոռոյ մերոյ Ս. Էջմիածնի, կամիմք, զի պատճէն այսր թղթոյ նոյնութեամբ յերկուս այլ ևս օրինակս գրեալ եւ վաւերացեալ, մինն որ առ ի մէնջ մատուցեալ իսկագիրս է, պահեսցի ի դիւանի անդ Ս. Աթոռոյն. իսկ զմիացեալ երկոցուն պատճէնից այսր սահմանադրութեան՝ զմաւերացեալս ի Ս. Աթոռոյն, զմին առաքել ի Կոստանդնուպոլիս զի պահեսցի անկորուստ ի դիւան Պատրիարքարանն Կոստանդնուպոլսոյ և ապա մատիցէ տալ զարմանին վճիռ։

Ե. Ամենայն գանգատք՝ որք լինիցին ի հոգեւորական մասին զկաթուղիկոսաց Սսոյ և Աղթամարայ և զՊատրիարքէ Ս. Երուսաղէմի, կամ զմիոյ ումեքէ յառաջնորդաց Տաճկաստանի, առաջարկեսցին նախ Հոգեւոր ժողովոյն Կոստանդ